

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
บ้านตะเคียนทอง หมู่ 10 ต.ชนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

นางสาวมยุรี ปิ่นสันเทียะ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

หน้าอนุมัติ

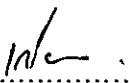
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อาจารย์ ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์ เกียรติกร ดร. เกียรติศักดิ์ เอี่ยมเก็บ)

.....

(อาจารย์ มงคล ผงชนสฤณี)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....

.....
 (รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
 - 9 ต.ค. 2545

นางสาวมยุรี ปิ่นสันเทียะ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ 10 ต. ขนงพระ อ. ปากช่อง
 จ. นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ราชนทร์ โกศลวิตร, 129 หน้า

การประเมินโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากระบวนการบริหารดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อติดตามการดำเนินงานว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าของการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้กู้แต่ละราย เพื่อรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านตะเคียนทอง เป็นการประเมินโดยวิธีการเชิงระบบโดยใช้แบบจำลองชีพพีโมเดล เพื่อที่จะทำการประเมิน 3 หน่วยระบบย่อยได้แก่ หน่วยระบบบริหารชุมชน หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในการประเมินทั้ง 3 หน่วยระบบผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้แบบ บร.1 – บร.12 เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการติดตามสังเกตการณ์ในการทำงานในชุมชน

จากการศึกษาวิจัยกองทุนหมู่บ้านบ้านตะเคียนทองพบว่า มีกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ระดับหนึ่ง คาดว่าต่อไปในอนาคตกองทุนจะมีการเจริญเติบโต เนื่องจากพบว่าสมาชิกผู้กู้ในภาพรวมมีศักยภาพในการส่งเงินชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งในขณะนี้มีจำนวนผู้กู้เงินทั้งสิ้น 65 ราย เป็นเงิน 1,179,000 บาท ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยมาแล้ว 6 ราย เป็นเงิน 55,150 บาท และขณะนี้เงินคงเหลือในบัญชี 68,522.13 บาท คาดว่าจะส่งผลให้กองทุนเจริญเติบโตและชุมชนเกิดความเข้มแข็งในอนาคต

สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
 ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....มยุรี ปิ่นสันเทียะ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่างๆที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร. ราชนทร์ โกศลวิตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - คณะอาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ช่วยประสาทวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
 - ขอขอบคุณประธานบริหารองค์การส่วนตำบลชนงพระและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดการประชุมเสวนา ประชาคมชาวบ้าน
 - ขอขอบคุณนายสวัสดิ์ ศรีม่วง ผู้ใหญ่บ้านตะเคียนทอง ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ชุมชน
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านตะเคียนทอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ
- ท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ๆ ที่ให้การเลี้ยงดู อบรม น้อม ๆ ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ทำงานได้ประสบความสำเร็จ

มยุรี ปิ่นสันเทียะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอนุมัติ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	6
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	15
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง.....	17
7. หลักการประเมิน โครงการแบบฉีพพ์โมเดล.....	20
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	28
1. รูปแบบการประเมินโครงการและเครื่องมือ.....	28
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
3. ตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษา.....	30
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	40
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	43
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	43
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	53
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	62
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	68
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	68
2. วิธีการดำเนินการ.....	68
3. ผลการดำเนินการ.....	69
4. อภิปรายผล.....	70
5. ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก ก ภาพเหตุการณ์ต่างๆ	77
ภาคผนวก ข ระเบียบกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	88
ภาคผนวก ค แผนที่หมู่บ้านตะเคียนทอง.....	97
ภาคผนวก ง แผนพัฒนากองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	100
ภาคผนวก จ สรุปเงินกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองปี พ.ศ. 2544.....	111
ภาคผนวก ฉ ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie and Morgan.....	113
ภาคผนวก ช ตารางแสดงสรุปรายชื่อผู้รู้ประจำเดือนกรกฎาคม 2544 - สิงหาคม 2545	115

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงขั้นตอนการประเมินของสต๊าฟเฟิลบีม.....	2
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินโครงการและการตัดสินใจของ สต๊าฟเฟิลบีม.....	4
3. แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบซีพีพีโมเดล.....	25

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงการประเมินตัวป้อนเข้า.....	20
2. แสดงการประเมินกระบวนการ.....	21
3. การประเมินผลที่เกิดขึ้น.....	23
4. การเกิดกองทุน.....	33
5. การมีระบบบริหารกองทุน.....	34
6. การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง.....	35
7. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม.....	36
8. การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น.....	37
9. ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน.....	38
10. ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา.....	38
11. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้.....	39
12. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด.....	39
13. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนยะของประชาชนในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ....	40
14. จำนวนประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร.....	48
15. แสดงจำนวนที่ดินทำกินของประชากรหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	48
16. แสดงรายละเอียดของโรงเรียนและนักเรียนของหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	49
17. แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำตามแหล่งน้ำ.....	50
18. แสดงรายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อปีของหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	50
19. แสดงการทำบุญหรืองานประเพณีของหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	51
20. แสดงข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการหมู่บ้าน/สมาชิก อบต.	52
21. แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองและที่ปรึกษา.....	54
22. แสดงจำนวนผู้รู้ไปเพื่อพัฒนาอาชีพ.....	56
23. แสดงจำนวนผู้รู้ไปเพื่อสร้างงาน.....	56
24. แสดงจำนวนผู้รู้ไปเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้.....	56
25. แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านตะเคียนทอง.....	66

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักเกณฑ์และเหตุผล

รัฐบาลยุค คิดใหม่ ทำใหม่ ภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีนโยบายต่าง ๆ ที่หาเสียงไว้กับประชาชน โดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วนที่จะมีส่วนช่วยกระตุ้นจีพจรเศรษฐกิจ ให้กลับฟื้นคืนมาอีกครั้งหนึ่ง อาทิ การพักหนี้เกษตรกร 3 ปี ธนาคารประชาชน โครงการกองทุนหมู่บ้าน และอื่นๆ ซึ่งโครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีมาตรการที่เน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบ

นอกจากนโยบายเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจแล้ว ยังมีสิ่งทีรัฐบาลให้ความสำคัญอีกอย่างคือ โครงการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นโครงการที่มีการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าไปสู่หมู่บ้านทั่วประเทศ โดยมีแนวคิดให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับใช้ในการลงทุนสร้างงานและการพัฒนาอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมและพัฒนาให้มีความสามารถในการบริหารและจัดการเงินทุนของตนเอง

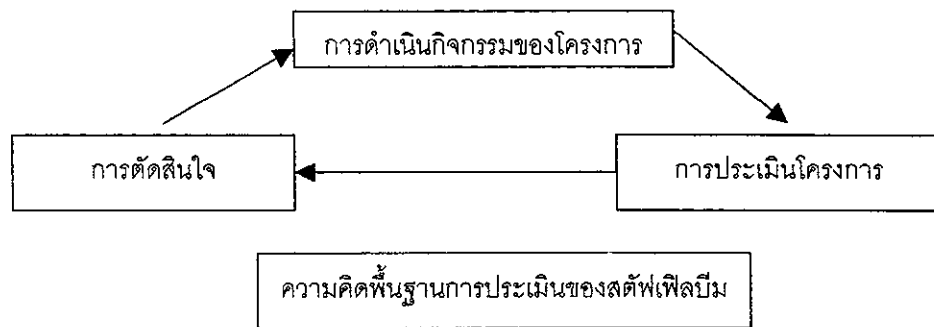
เพื่อทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้างตะเคียนทอง หมู่ 10 ตำบลชนงพระ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้ว และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และช่วยในการค้นหาตัวชี้วัดที่เป็นตัวชี้วัดและสนับสนุนโครงการ อีกทั้งนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงกองทุนให้ไปสู่ความเข้มแข็งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม ให้ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบกระบวนการจัดตั้ง และดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
2. เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนตลอดไป
3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกผู้กู้เงิน ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อส่งเสริมกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในการค้นหาปัญหา และดำเนินการแก้ไข ทำให้เกิดการเรียนรู้ของคนในชุมชน
5. เพื่อค้นหาปัจจัยชี้วัดต่างๆ ที่ส่งเสริมและชัดเจนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
6. เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน ในทัศนะของคนในชุมชนพื้นที่บ้าน ตะเคียนทอง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านตะเคียนทอง หมู่ 10 ตำบลขนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกระบวนการการประเมินแบบมีส่วนร่วมโมเดลชิป (CIPP Model) โดยเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือค้นหาข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานดังนี้ แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนของการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
 ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ที่มาจากอักษรตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยน โครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

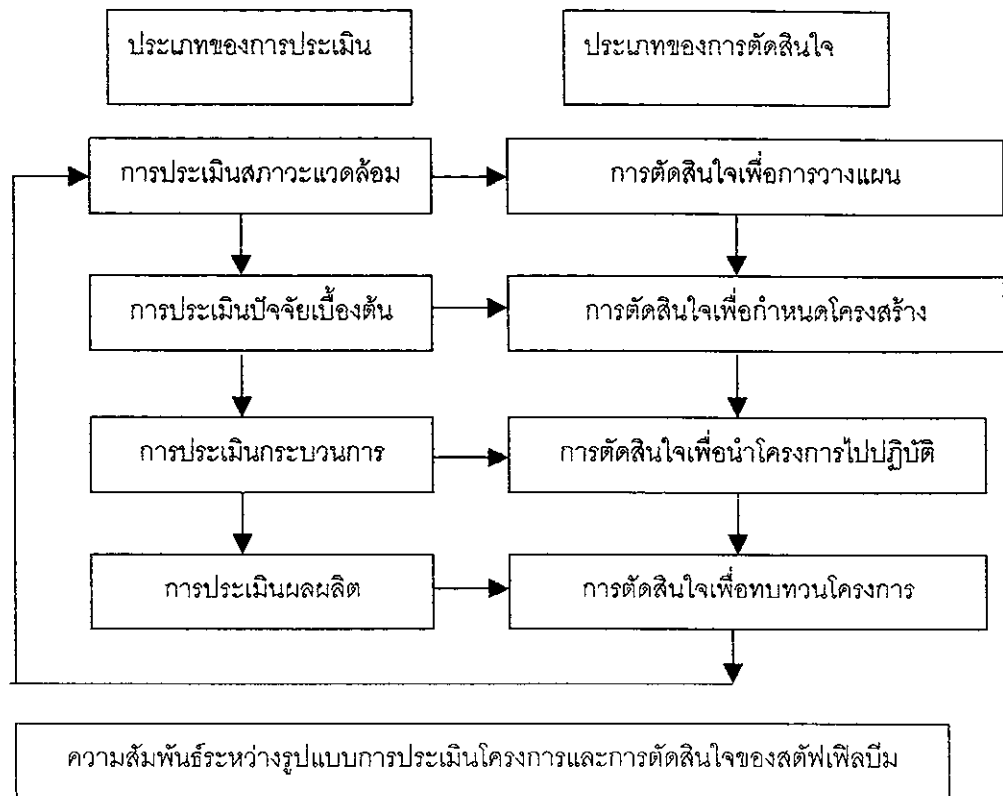
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนด โครงสร้างและขั้นตอนการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนิน ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณา ยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยาย โครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปและศัพท์เฟิลทิมได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแสดงในแผนภาพในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินโครงการและการตัดสินใจของ สต๊าฟเฟิลบีม

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการศึกษาในห้องเรียนและเอกสารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสำรวจสภาพแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นที่ 3 ใช้ชิปโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวชี้วัดที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 ศึกษาสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 5 ติดตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชาวบ้าน การทำประชาคม AIC

ขั้นที่ 6 ประมวลผลความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการเก็บข้อมูล นำมาวิเคราะห์ หาข้อสรุป พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 5 ข้อ
2. ส่งเสริมให้สมาชิกผู้กู้เงินไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด
3. ส่งเสริมให้สมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนสามารถประกอบอาชีพได้สำเร็จ
4. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้รับการพัฒนาได้สำเร็จตามเป้าหมายและมีรายได้เพิ่มขึ้น
5. ส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. ทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารจัดการและพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. คนในชุมชนมีจิตสำนึกในปัญหาของตนเองและเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชน
8. ผู้ศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์ การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อช่วยในการตัดสินใจกำหนดปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
9. เกิดการรวมกลุ่มการทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนอีกทั้งผลักดันให้กิจกรรมทั้งหมดดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่างๆที่ปรากฏในบทนี้เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมีต่อไปนี้

1. หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมีดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนอีกทั้งเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง และแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรจะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือนการควบคุมดูแลกันเอง
2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและด้านการจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง จะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ สร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน มีหลักการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ ความพร้อมความสนใจและมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ความพร้อมของระบบ การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านกับกองทุนอื่นๆ

(Available : [http:// www.rajabhat.ac.th/village/index.html/](http://www.rajabhat.ac.th/village/index.html/) ความรู้เบื้องต้นกองทุนหมู่บ้านศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้าน. 2544)

1.3 วัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทางนโยบายหลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังกล่าวเป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงาน และการดำเนินงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3. บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือขัดแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

" คณะกรรมการ " หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

"กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง" หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

"กองทุน"- หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

"หมู่บ้าน" หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

"ชุมชนเมือง" หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5. ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ" โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่

นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8. นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11. การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยการอนุโลม

ข้อ 12. ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและ คำตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14. สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2544

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ 30ง ลงวันที่ 30 มีนาคม 2544
สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
(ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.
2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์เลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนที่สำคัญในการ
ประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะ
กรรมการกองทุน ต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

3.1 จะต้องมีการรวมสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุม

3.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่
ประชุม

3.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน หลังประกาศคณะกรรมการ

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการ
ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า
2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเป็นผู้เลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา เสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำ

โดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการ
ลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหรือหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสีย
ทรัพย์สิน และความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายที่ร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ์ตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้านและชุมชน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านและชุมชน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้านและชุมชน
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้านและชุมชน
5. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุม เพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง แล้วมีความเห็นว่าจำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

6. รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบข้อบังคับมีข้อกำหนดในเรื่องสมาชิกภาพ การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม การรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการ การกู้ยืมเงิน ชำระคืนเงินกู้ และการจัดทำบัญชีกองทุน
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้นเอง

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. จำนวนกลุ่ม / องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
2. กองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนมีสมาชิกประเภทบุคคลและสมาชิกประเภทองค์กรและกลุ่มในชุมชน
3. จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนในรูปแบบของการถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาค
4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
5. หมู่บ้าน / ชุมชนมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านชุมชนหรือ เครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน / ชุมชน

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
2. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
3. กองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองจะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรม
 - 3.1 การพัฒนาอาชีพ
 - 3.2 การสร้างงาน
 - 3.3 การสร้างหรือเพิ่มรายได้
 - 3.4 การลดรายจ่าย
 - 3.5 บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
 - วิธีป้องกันการเสี่ยงภัยในการให้เงินกู้
 - วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ ความสัญญา
8. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมืองในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชน
 9. ข้อคิดเห็นอื่นๆในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
 10. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
 (เอกสารแนบ 1 ขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมเงินกองทุนหมู่บ้าน และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านตะเคียนทอง มีดังนี้

 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง”
 2. สำนักงานกองทุนหมู่บ้านมีที่ตั้งอยู่ที่ ทำการบ้านเลขที่ 81/1 บ้านตะเคียนทอง หมู่ 10 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา รหัส 30130
 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป
 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
 - 4.1 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก
 - 4.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากสัจจะและ เงินรับฝาก
 - 4.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - 4.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการคือ
 - 4.4.1 เป็นคนดีมีความซื่อสัตย์
 - 4.4.2 เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 - 4.4.3 เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 - 4.4.4 เป็นคนรู้จักสามัคคี
 - 4.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีศีลธรรม 4 ประการคือ
 - 4.5.1 เป็นคนเก่งเรียนรู้ ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ
 - 4.5.2 เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
 - 4.5.3 เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่

4.5.4 เป็นคนเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

5. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

5.1 เงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ

5.2 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

5.3 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

5.4 เงินค่าหุ้น

6. คุณสมบัติของสมาชิก

6.1 เป็นผู้พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านทะเบียนทองเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน

6.2 เป็นผู้มิมีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

6.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

6.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก

6.5 อดทน เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

6.6 มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นขึ้นไป แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

7.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

7.2 ผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แล้วแต่สมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก

7.3 คณะกรรมการกองทุนพิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

8. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นว่าสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และหรือเงินฝากสัจจะสะสมทรัพย์สินภายในสามวัน (120 บาท) นับจากวันที่ที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

9. การขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. ตาย

2. ลาออกและได้รับการอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม
 5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด ๆ
 6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
 7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้
 8. มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ครบตามข้อ 6
- (แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมเงินกองทุนหมู่บ้าน และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ตะเคียนทอง)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการกองทุนจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอเงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

จำนวนเงินกู้ที่กำหนดไว้ตามข้อ 2 ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสม และจำเป็น

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคนเป็นผู้แทนคณะกรรมการในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ ให้คณะกรรมการกองทุนทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีเงินกู้ ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. ให้คณะกรรมการกองทุน กำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝาก และเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

3. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา

4. การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ หรือเงินลงทุน ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

5. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาผู้ยืม ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุมัติให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กูรายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กองทุนกำหนด

6. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ในการขอกู้ยืมเงินหรือ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กุนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

7. ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อลงมติให้ผู้กู้ ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544)

ในกรณีกองทุนหมู่บ้านมีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการ เพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน

2. ลักษณะโครงการที่ขอกู้จะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ เพื่อการสุรุ่ยสุร่ายหรือการเก็งกำไรในวงเงินรายได้ไม่เกินสามพันบาท

4. การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้ และจัดทำรายงานสมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

5. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญา ใช้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบเงื่อนไขกำหนด

6. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนด ดังนี้

(1) กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

(2) กู้เพื่อสร้างงาน

(3) กู้เพื่อสร้างหรือเพิ่มรายได้

(4) กู้เพื่อลดรายจ่าย

(5) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

- เงินกู้ตามข้อ 6. (1) (2) (3) และ (4) ต้องใช้สมาชิกของกองทุนจำนวนสองคน

เป็นผู้ค้ำประกัน

- เงินกู้ตามข้อ 6. (5) ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

7. การชำระคืนเงินกู้

(1) เงินกู้ตามข้อ 6. (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมคัวยดอกเบี้ย

ภายในหนึ่งปี

(2) เงินกู้ตามข้อ 6. (5) ให้ผู้กู้ส่งเงินกู้ตามจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

8. อัตราดอกเบี้ย

(1) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามข้อ (1) (2) (3) (4) ร้อยละหนึ่งบาทต่อเดือน

(2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละห้าบาทต่อปี

(3) เงินกู้ตาม ข้อ (5) กู้ฉุกเฉิน ร้อยละหนึ่งบาทต่อเดือน

9. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละศูนย์จุดห้าบาทต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน (คำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมเงินกองทุนหมู่บ้าน และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ตะเคียนทอง)

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

การวิจัยประเมินโครงการแบบมีส่วนร่วม

1. ประเมินบริบท (CONTEXT EVALUATION) มีกิจกรรมดังนี้

1.1 ผู้เขียนเก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ (แบบ บร 1)และนำมาเสนอให้ราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน ตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้อง

1.2 จัดเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน ค้นหาอดีตที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต (กระบวนการ AIC หรือ FSC)และสรุปศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของชุมชน โดยใช้เวทีประชาชนจนได้แผนแม่บทชุมชนหมู่บ้าน

1.3 เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เป็นแบบเก็บข้อมูลที่กำหนด (แบบ บร. 2) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสาร

1.4 ผู้เขียนได้ข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่เก็บได้มาสรุปไว้เป็นข้อการประเมินก่อนเริ่มโครงการ เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เก็บหลังจากได้ดำเนินการแล้วสรุปเพื่อเปรียบเทียบ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (INPUT EVALUATION)

ตารางที่ 1 แสดงการประเมินตัวป้อนเข้า (INPUT EVALUATION)

ตัวแปรที่ปรึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
1.นโยบาย เป้าหมายของรัฐเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน	* ศึกษาจากเอกสารโครงการ

2.ระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนของรัฐ	* ศึกษาจากเอกสารระเบียบ
3.ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายวัตถุประสงค์ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุกรรมการสนับสนุนกองทุนระดับอำเภอ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน ผู้นำชุมชนและประชาชนในหมู่บ้านชุมชน	* โดยการสัมภาษณ์จากอนุกรรมการกองทุนระดับอำเภอ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้านในชุมชน
4.ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนด้านความเข้มแข็งของผู้นำ กรรมการกองทุน ความสามัคคีในชุมชน และประสพการณ์เกี่ยวกับกองทุนการออมทรัพย์ของชุมชน	* วิเคราะห์จากข้อมูลชุมชน และแบบเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน และแบบเสนอขอตั้งกองทุน หรือสัมภาษณ์กองทุนหมู่บ้าน
5.ศึกษาวิเคราะห์ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง	* จากเอกสารระเบียบของกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
6.บันทึกข้อศักยภาพของสมาชิกชุมชน	* จากเอกสารและการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุน

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทุน ทางสังคมที่มีอยู่แล้วว่าจะช่วยให้การดำเนิน โครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (PROCESS EVALUATION) มีกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 2. การประเมินกระบวนการ (PROCESS EVALUATION)

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
1.กระบวนการช่วยเหลือสนับสนุนการตั้งกองทุนและการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง	* โดยการสังเกตหรือสัมภาษณ์ชาวบ้าน และอนุกรรมการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ
2.กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านและระเบียบกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง	* โดยการสังเกตหรือสัมภาษณ์ชาวบ้าน
2.กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านและระเบียบกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง	* โดยการสังเกตหรือสัมภาษณ์ชาวบ้าน
3.ศึกษากระบวนการกฎเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านของ	* โดยการสัมภาษณ์อนุกรรมการสนับสนุนกองทุนระดับอำเภอและจังหวัด

อนุกรรมการสนับสนุนกองทุนระดับอำเภอและจังหวัด	
4.ศึกษากระบวนการพิจารณาอนุมัติให้สมาชิกกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และให้ข้อเสนอแนะ	*ศึกษาจากกฎระเบียบและสังเกตการประชุมพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5.ศึกษาการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและให้ความคิดเห็นเสนอแนะ	*ศึกษาจากเอกสารบัญชีและสังเกตการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของกรมการฝ่ายบัญชี
6.ศึกษาองค์กรหรือบุคคลที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนว่าได้เงินดังกล่าวไปทำอะไร ทำอย่างไรและทำไมถึงทำเช่นนั้นเป็นรายกรณีต่างๆกรณี	*โดยการสัมภาษณ์ สังเกตแล้วจดบันทึกโดยละเอียดเป็นรายกรณี เช่น จำนวนเงินที่ลงทุนลงที่ ทุนผันแปร การผลิต การตลาด การแก้ปัญหา ต้นทุนกำไร
7.จัดกลุ่มสมาชิกที่ได้เงินกู้ตามลักษณะกิจกรรมหรืออาชีพเดียวกัน ตั้งวงพูดคุยเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้	*สนับสนุนการตั้งกลุ่มอาชีพ และเปิดวงเสวนาพูดคุยแลกเปลี่ยนบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ ระดับหมู่บ้านและระดับตำบล
8.กระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย	*ประชุมสัมมนาคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตำบลหรืออำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนและประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้
9.ศึกษากระบวนการและผลการให้ความช่วยเหลือด้านการบริหารกองทุนและการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	*โดยการสังเกตสัมภาษณ์จากหน้าที่ของรัฐและกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุน

เป็นการประเมินเพื่อบันทึกภาวะเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานและค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป อีกทั้งมีข้อมูลเสนอแนะองค์กรหรือบุคคลที่ได้รับเงินกู้จากกองทุน ให้สามารถนำเงินกู้ดังกล่าวมาดำเนินการพัฒนาอาชีพ กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการตั้งวงเสวนา เวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มและระหว่างหมู่บ้าน ตำบลก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งประชาชนและนักศึกษา

4. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (PRODUCT EVALUATION)

ตารางที่ 3. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (PRODUCT EVALUATION)

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
1. ศึกษาผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนฯด้านความสามารถในการปล่อยกู้ และการคืนเงินกู้ของสมาชิกที่กู้เงิน อีกทั้งยอดเงินของกองทุนฯว่าเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	* ศึกษาจากเอกสารบัญชีกองทุนฯเป็นรายเดือนและสรุปเมื่อสิ้นปี อีกทั้งการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน
2. ศึกษาผลการนำเงินกู้จากกองทุนไปดำเนินกิจกรรมประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนฯว่าประสบผลสำเร็จ คำไร มีรายได้เพิ่มหรือขาดทุนอย่างไร	* โดยการสัมภาษณ์บันทึก
3. ศึกษาความคิดเห็นของราษฎรที่เป็นสมาชิกกองทุนฯและไม่เป็นสมาชิก ว่ามีความคิดเห็นความพอใจต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร	* โดยการสัมภาษณ์ บันทึก แล้วหาความถี่จัดอันดับความคิดเห็น
4. ศึกษาเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของสมาชิกในชุมชน	* โดยการสัมภาษณ์ราษฎรทั้งผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ และราษฎรทั่วไป * จัดประชุมสัมมนาผู้เรียนระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ร่วมกับอาจารย์นิเทศน์เพื่อสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนระดับจังหวัด
5. เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่กำหนดให้ (แบบ บร 2)	* โดยการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสารจากรายการร้อยละ 50 ของครอบครัวที่มีอยู่ในชุมชนสรุปผลจากการเก็บข้อมูล โดยแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละนำไปเปรียบเทียบกับเก็บครั้งแรกว่ามีความก้าวหน้าหรือไม่
6. ศึกษาผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมในหมู่บ้านว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ 5 ข้อ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	* โดยการวิเคราะห์จากการประเมินทุกขั้นตอนและประชุมสัมมนาร่วมกับสมาชิกในหมู่บ้านที่ร่วมประเมินด้วยเป็นการตัดสินใจประเมินค่าการ

หรือไม่ว่าไร	ดำเนินโครงการ
7. ศึกษาเปรียบเทียบว่าเมื่อเริ่มโครงการและดำเนินโครงการไปได้หนึ่งปี หนี้สินของราษฎรนอกกระบบคือการเป็นหนี้รายทุนหรือจากสถาบันการเงินนอกหมู่บ้านและชุมชนลดน้อยลงหรือไม่	* โดยการเก็บข้อมูลบริบทชุมชนเปรียบเทียบการเก็บครั้งแรกและครั้งหลังสุด

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการทำโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และผลกระทบมีอะไรบ้างเป็นการประเมินคุณค่าของโครงการโดยรวม

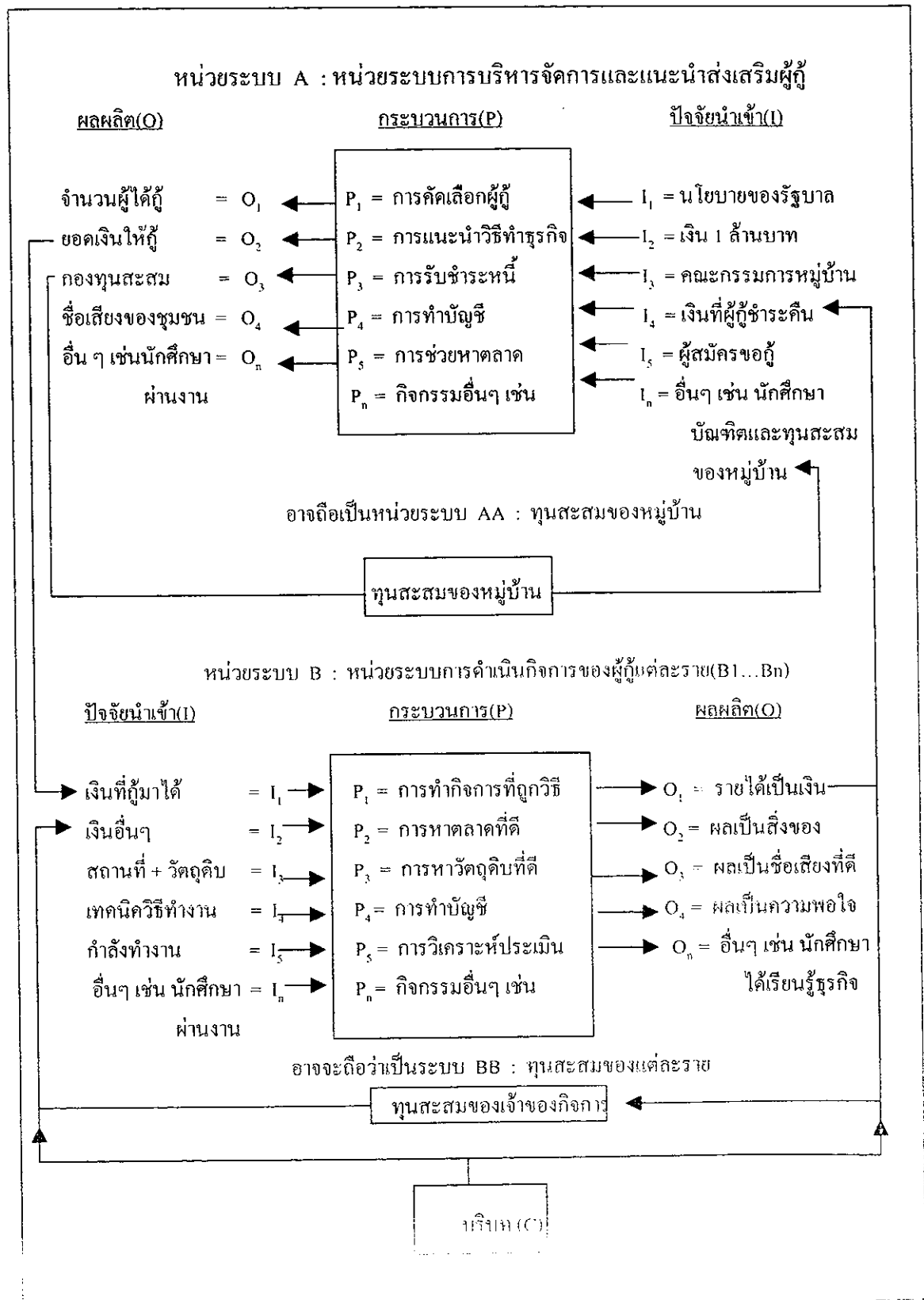
4. การประชุมบทเรียนโดยสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อค้นหา จุดเด่น จุดด้อยในการบริหารจัดการกองทุน และการนำเงินจากกองทุนไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิก (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, คู่มือนักศึกษา.2544)

ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า " ซิฟฟ์โมเดล" ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมิน โครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

ดังแสดงแผนภูมิรูปภาพในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ 3 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ "ซัพพลายโมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

จากแผนภูมิที่ 3 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบ ด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละ ราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผน ภูมิ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P และมีผลผลิต ได้แก่ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มี ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือกระบวนการทำอาชีพตามราย การและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นให้เงิน กู้แก่หน่วยระบบ B และอาจช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนิน กิจการให้ได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงรวมถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิ ประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐ บาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

8. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนสภาพ แวดล้อมของชุมชน

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้เขียน ปฏิบัติงานอยู่ได้ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่ตะเคียนทอง ต. ขนงพระ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา

ขั้นที่ 3 ศึกษาขบวนการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมโดยศึกษา CIPP MODEL โดยใช้ CIPP MODEL วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการ เก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกงานสมบูรณ์

(สำนักมาตรฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กระทรวงศึกษาธิการและสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง "ชุดวิชาสารนิพนธ์" หน้า 19 - 23)

9. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ของชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือการวิจัยนั้นประกอบด้วย แบบ บร. 1 ถึง บร. 12 ซึ่งบอกถึงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะบ่งบอกให้ทราบว่า การดำเนินโครงการนี้จะประสบผลสำเร็จอย่างไร จะสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่ยั่งยืนหรือไม่ ถ้าหากล้มเหลวจะแก้ไขอย่างไร ซึ่งผลการวิเคราะห์นำไปสรุปผลนำเสนอส่วนกลาง เพื่อให้รัฐบาลนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบายต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์นำเสนอรายละเอียดการประเมินโครงการซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อย 6 หัวข้อ ดังนี้ คือ

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งแต่ละหัวข้อจะประกอบด้วยหัวข้อย่อย ๆ ดังปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ตำบลขนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการประเมินเชิงระบบ System Approach ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการประเมินที่ใช้จะตรงกับแบบจำลองของซิพพ์ โมเดล (CIPP Model) เพื่อเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของการประเมินในภาพรวม สำหรับรูปแบบที่ใช้ในการประเมินมีดังนี้ คือ

1. หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า "Authentic Evaluation"
2. การตัดสินคุณค่า ความเด่น ความค้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น
3. การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มีการตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง
4. รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ ซิพพ์ โมเดล (CIPP Model : Context - Input - Process - Product) แบบจำลองซิพพ์โมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ (ตามตารางแผนภูมิเชิงระบบ แผนภูมิที่ 1 แสดงไว้ในบทที่ 2 ของสารนิพนธ์)

- การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น เช่นประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน ด้านวัฒนธรรมและข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่นลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ วัฒนธรรมและประเพณีที่เด่น ๆ ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี และลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบ A คือ การบริหารจัดการและของหน่วยระบบ B คือ การดำเนินกิจการของผู้

ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยนโยบายของรัฐบาล เป็นเงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้าน เงินชำระคืน ผู้สมัครขอกู้ บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและทุนสะสมของหมู่บ้าน

ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วย เงินที่กู้มาได้ แรงงาน สถานที่ วัสดุคิย เทคนิควิธีต่าง ๆ กำลังทำงาน ความรู้ทักษะในการทำงาน โอกาสในการลงทุน

- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ A คือ บริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบ B คือ การดำเนินกิจการของผู้

กระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย การคัดเลือกผู้กู้ การอนุมัติเงินกู้ การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด การติดตามทวงหนี้ และบทบาทของบัณฑิตอาสา

กระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วย การทำกิจการกู้ยืม การหาตลาดที่ดี การหาวัสดุคิยที่ดี การทำบัญชี การวิเคราะห์ประเมิน กลยุทธ์ในการบริหารงานและการส่งเสริมการตลาด

- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบ A คือ การบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และหน่วยระบบ B คือ การดำเนินกิจการของผู้แต่ละราย

ผลผลิตของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย จำนวนผู้กู้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงกองทุน บัณฑิตอาสาจบหลักสูตร เกิดการหมุนเวียนรายได้

ผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบด้วย รายได้เป็นเงิน ผลเป็นสิ่งที่ของ ผลเป็นชื่อเสียง บัณฑิตได้เรียนรู้กระบวนการทางธุรกิจ สมาชิกกองทุนมีความเป็นอยู่ที่คิยสร้างงานสร้างอาชีพที่ยั่งยืน

5. ประเมินเป็นการประเมินโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจะให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เรื่องเล่า และคุณลักษณะต่าง ๆ ในเชิงลึก ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณจะเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจนเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การประเมินนี้เป็นเป็นการประเมินศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองหมู่ที่ 10 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์เป็นบัณฑิตกองทุนอยู่ มีจำนวนประชากร 1,140 คน จำนวนครัวเรือน 260 ครัวเรือนตามที่อยู่จริงจำนวน 377 ครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร ระยะเวลาในการดำเนินการ 10 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการประเมินกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองในครั้งนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 1,140 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ในการทำวิจัยครั้งนี้ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังมีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
สมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้	จำนวน	44	คน
สมาชิกกองทุนผู้กู้	จำนวน	64	คน
สมาชิกในหมู่บ้านคลองเพล	จำนวน	179	คน
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	จำนวน	302	คน

3. ตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษา

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรโดยยึดเอาหน่วยระบบวิเคราะห์ในแต่ละระบบเป็นหลักสำคัญ โดยตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย

3.1 ตัวชี้วัดบริบทหมู่บ้าน (Context Indicator) หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่นประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านและชุมชน

4. ด้านวัฒนธรรม

5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นจึงต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หรือยืมสิน การตลาดสำหรับผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่นและชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรกภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

5.5 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า(Input Indicator) ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
2. เงิน 1 ล้านบาท
3. คณะกรรมการหมู่บ้าน
4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
5. ผู้สมัครขอกู้

5.6 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกผู้กู้
2. การอนุมัติเงินกู้
3. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
4. การรับชำระหนี้
5. การทำบัญชี

5.7 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ประกอบด้วยตัวแปรที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปรดังต่อไปนี้
 1. จำนวนผู้กู้
 2. ยอดเงินให้กู้

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

1. จำนวนผู้ที่กู้ได้
2. จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
3. การขยายกิจการของผู้กู้
4. การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
2. ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
3. ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
4. ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์นี้ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนี้ ส่วนใหญ่ได้เป็นตัวแปรที่ได้ระบุไว้แล้วและมีบางตัวที่มีเพิ่มนำมาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่เพื่อความสะดวกแก่การลำดับข้อมูลและเขียนสรุปเพื่ออภิปราย

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตารางที่ 4 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้ - อื่น ๆ ใน บร. 3
3. ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้ - อื่น ๆ ใน บร. 3
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 2 (ข้อ 1 - 12)
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตารางที่ 5 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - มีการรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินใจเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการกู้และขอทุน - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
6. อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตารางที่ 6 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ - อื่นๆ ในแบบ บร. 1
7. ตัวแปรอื่นๆ ในแบบ บร. 1	- ผู้รู้ / ผู้ชำนาญการ / ผู้นำบุคคลตัวอย่าง

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึงถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมีมาในอนาคต

ตารางที่ 7 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ - สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยการใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 8 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - สภาพของประชากร - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา - อื่นๆในรายงาน บร.1 (ข้อ2.1-2.8)
2 การดำเนินการงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่างๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน - อื่นๆในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.1,3.2,4)
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมทางประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - มีโบราณสถาน-โบราณวัตถุ - อื่นๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5) - อื่นๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5.7)
2.4 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ - จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ

2.5 อื่นๆ ในรายงาน บร. 2	- จำนวนผู้มีปัญหาชาวบ้าน - การศึกษา - แหล่งน้ำ
3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้ 3.1 การเกษตร 3.2 ค้าขาย 3.3 การบริการในชุมชน 3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน 3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ 3.6 กิจการอื่นๆ	- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5 - จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามิปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการเป้าหมายของกองทุน

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมี จำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตารางที่ 10 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับ เข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตารางที่ 11 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน - อื่นๆ ในแบบรายงาน บร. 1 (ข้อ 6.3)
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่นๆ
4. อื่นๆ แบบรายงาน บร. 8	

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตารางที่ 12 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร. 2
2. มีความซื่อสัตย์	
ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
3. ยกย่องคนทำดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร	

9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษาวิจัยพิจารณา

ตารางที่ 13 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษาวิจัยพิจารณา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ความเข้มแข็งของชุมชน	- สรุปประเด็นต่าง ๆ ตามทัศนะของประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นที่นักเขียน วิจัยพิจารณาตามแบบ รายงาน บร. 7

ที่มา : ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์ พ.ศ. 2545 : 40-59

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมิน โครงการครั้งนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้ในการจัดทำสารนิพนธ์

1. แบบสำรวจตามรายงานต่าง ๆ (บร. 1 – บร.12) ประกอบด้วย
 1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
 2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
 3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
 5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
 8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
 9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการกรณี)

12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

2. แบบสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตทั้งแบบที่มีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสอบถามสนทนากับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามแบบรายงานใน บร. ต่าง ๆ (ดังที่กล่าวมาข้างต้น) รวมถึงการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแล้วทำการจดบันทึก เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ผลการประเมิน โครงการ

4. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการประชุมประจำเดือน การประชุมกรณีพิเศษ แบบประเมินการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน บัญชีคุมลูกหนี้รายตัวของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน บัญชีเงินออมของสมาชิก

5. กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้เก็บภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ตะเคียนทอง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ประกอบด้วยหลายวิธีดังนี้

1. การสัมภาษณ์โดยแบ่งการสัมภาษณ์เป็น

- การสัมภาษณ์ประกอบ บร. ต่าง ๆ
- สัมภาษณ์เจาะลึกรายการกรณีของผู้กู้แต่ละราย
- สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน ประชาชนทั่วไป

2. การสังเกต เป็นการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เช่น ผู้จัดทำสารนิพนธ์เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมพิจารณาเงินกู้, การประชุมประจำเดือน การตรวจงานหรือตรวจราชการของภาครัฐ โดยผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้บันทึกไว้ในแบบรายงาน บร. 9

3. การศึกษาข้อมูลมือสอง จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ระเบียบข้อบังคับ ข้อมูล จปฐ. กชช2ก ของหมู่บ้าน

4. การจัดเวทีชาวบ้านของกลุ่มสมาชิกผู้กู้ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

5. การจัดเวทีประชาคมตำบลตามแบบรายงาน บร 5 และ บร 6

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้กำหนดขั้นตอนของการวิเคราะห์ดังนี้

1. ยึดตามวัตถุประสงค์เป็นหลักโดยเน้นประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมทั้งข้อเสนอแนะ การแก้ปัญหาและการปรับปรุง โครงการ
2. วิเคราะห์เชิงระบบทั้ง 3 ระบบ ดังที่กล่าวมาแล้วในรูปแบบ ซิพพ์ โมเดล โดยการประเมินการทำงานของหน่วยระบบแต่ละระบบ
3. วิเคราะห์โดยพิจารณาตัวแปรและตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยของระบบย่อยและชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพและอนาคตของกองทุนจะเป็นอย่างไรในอนาคต
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอสารนิพนธ์เพื่อประกอบการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการ

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

ในบทนี้จะกล่าวถึงจุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินงานในกองทุน 1 ล้านบาทของหมู่บ้าน ตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ตำบลขนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการรายงานตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิปป์โมเดล (CIPP MODEL) ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ โดยจะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้น สำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ก็จะนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่กับการเสนอข้อมูลและเสนอผลการตัดสินคุณค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จิราวัฒน์ จารุพันธ์ ทีมเคลินิวส์ 38 (25 กุมภาพันธ์ 2545) 1 ปี ‘ทักษิณ’ กับการฟื้นฟูเศรษฐกิจ(1) เศรษฐกิจโลก อุปสรรคและปัญหา. เคลินิวส์: 7 ได้อ้างคำกล่าวของ รศ.ดร. สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พอสรุปได้ดังนี้ว่า “มาตรการของรัฐที่ทำอยู่ช่วยได้เพียงชั่วคราว และเป็นนโยบายที่ช่วยสวัสดิการมากเกินไป ไม่ว่าจะเป็นการพักหนี้เกษตรกร โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค เงินกองทุนหมู่บ้าน แต่รัฐมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณที่ไม่มี ต้องก่อกำหนดเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ลงทุน ทำให้มีความเสี่ยงในเรื่องหนี้สาธารณะที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต”

จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามทุ่มสุดตัวเพื่อหวังพลิกฟื้นเศรษฐกิจ แต่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจต้องอาศัยการลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งรัฐบาลต้องพยายามปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างจริงจัง เพราะหากหวังแต่มาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล ในขณะที่เศรษฐกิจมีอัตราการเติบโตเพียงร้อยละ 1 - 2 ต่อปีเท่านั้น ก็มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาหนี้สาธารณะได้ในอนาคต

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ดาวประกายพริ้ว (26 กุมภาพันธ์ 2545). เล่าทำเนียบ คัดข้างประชาชน. เดลินิวส์ : 7 สรุปคำสัมภาษณ์นักธุรกิจที่ หนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ ได้สัมภาษณ์ไว้มีดังนี้คือ

อนันต์ อัสวโกติน ประธานธุรกิจแอนด์แอนด์เฮาส์ ผู้ประกอบการ อสังหาริมทรัพย์ กล่าวว่ายอดขายบ้านในปี 2544 สูงถึง 1 หมื่นล้านบาท โดมากกว่าปี 2543 ถึง 40 % ปี 2545 ตั้งเป้าขายบ้านเดือนละ 200 หลัง

ประพัฒน์ โพธิ์วรกุล ประธานบริษัทกันยงอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบธุรกิจธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้ากล่าวว่า ยอดขายเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์และมอเตอร์ไซค์เพิ่มในปี 2544 แสดงถึงกำลังซื้อ และภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นและไม่พะวงกับตัวเลข GDP เพราะกำลังมีแผนขยายการส่งออก ไปประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีน

บุญเกียรติ โชควัฒนา ประธานบริษัทไอซีซีคอนซุมเมอร์ในเครือสหพัฒน์ กล่าวว่าปี 2540 ยอดขายลดไป 40% แต่เมื่อปรับตัวก็เพิ่มปีละ 10% ทุกปี แม้แต่ปี 2544 ที่ทั่วโลกผวาต่อ การก่อการร้าย ยอดขายก็ยังเพิ่ม 10% ซึ่งสอดคล้องกับ คนก วงษ์ตระหง่าน ผู้จัดการใหญ่ห้างโรบินสันที่เตรียมจะขยายสาขาเพิ่มอีก 5 แห่ง และจะขยายไปลงทุนในบาร์เรนด้วย

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ 26 กุมภาพันธ์ 2544 กล่าวว่า การขาดดุลการค้าของประเทศเป็นปัญหา คู่กับเศรษฐกิจของประเทศไทยทุกยุคทุกสมัย เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำงบประมาณของประเทศ ทำให้ต้องขาดแคลนเงินทุน จึงต้องกู้จากต่างประเทศทำให้ประชาชนต้องแบกรับภาระหนี้สิน ทำให้ อำนาจการซื้อลดลงส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม ศักยภาพในการผลิตและการส่งออกลดลงไม่สามารถแข่งขันกับ ต่างประเทศได้ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาเพื่อลดภาวะ การขาดดุล การค้าของประเทศ ดังนี้

เร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยกระดับรายได้ของประชาชน และหยุด การทุจริตทางเศรษฐกิจโดยคงภาวะการขาดดุลการค้าต่อไประยะหนึ่งในกรอบการรักษาไว้ซึ่ง เสถียรภาพและวินัยการคลังที่เหมาะสม

ปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อ ส่งเสริมกระตุ้นภาคเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ และเป็นพื้นฐานในการปฏิรูป โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรม การระดมทุนและ การสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

บริหารการคลังอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะการรักษาวินัยทางการ

คลังจัดทำแผนการบริหารทรัพย์สินและหนี้สินสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด และกู้เงิน เฉพาะเพื่อการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เพื่อสร้างฐานะรายได้ให้แก่ประชาชนและ เอกชนเป็นหลัก

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยกล่าวถึงสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันพอสรุปได้ดังนี้

สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง ถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ขาดการดูแลเอาใจใส่ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างจริงจัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ทำให้การพัฒนาประเทศขาดความสมดุล ตัวอย่างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างเห็นได้ชัดอากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย ฝุ่นละออง เสียงดังของโรงงานและเครื่องยนต์ในเมืองใหญ่ ๆ ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ บำถูกทำลาย การทำประมงผิดวิธี ล้วนเป็นปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐบาลจึงมีนโยบายในการบริหารจัดการ ดังนี้

รัฐบาลมีนโยบายในการฟื้นฟูสภาพและคุณภาพการป้องกันเสื่อมโทรม หรือการสูญสิ้นไป การนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตเกิดความสมดุลในการพัฒนาและ เป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

1. บริหารและจัดการสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพแบบบูรณาการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นดั้งเดิม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการควบคุมและกำจัดมลภาวะที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต
3. สนับสนุนให้นำต้นทุนทางสังคมมาพิจารณาในการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในกรณีดำเนินโครงการที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม
4. สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการบริหารจัดการกับสิ่งแวดล้อม

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

สาเหตุเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยากจนและไม่สามารถเข้าสู่แหล่งเงินในระบบได้และต้องพึ่งแหล่งเงินนอกระบบและเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ทางรัฐบาลจึงมีนโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา ดังนี้

1. ปรับปรุงโครงสร้างสินเชื่อและเงินทุนภาคเกษตรให้สอดคล้องกับวงจรการผลิต เร่งรัด แก้ไขหนี้สินของเกษตรกร การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อย เป็นเวลา 3 ปี
2. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน
3. โครงการธนาคารเพื่อการเข้าสู่แหล่งเงินทุนของผู้ที่มีรายได้น้อย
4. ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวถึงภาวะหรือบรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท หรือบางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท สาเหตุเกิดจากช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยสังคมเมืองกับสังคมชนบท มีมากขึ้น ไม่มีความสมดุลในการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ, สังคม, การปกครอง, การศึกษา, สาธารณะสุข, และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของราชการทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น รัฐบาลจึงวางนโยบายเพื่อบริหารจัดการดังนี้

มุ่งพัฒนาการผลิตภาคชนบทและสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชนจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน

พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ ส่งเสริมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตรและความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศด้านการตลาด การเกษตร เพื่อสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสหกรณ์ ธุรกิจชุมชน สถาบันการเกษตร และองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการวิจัยจากภูมิปัญญาไทยผสมกับวิทยาการสมัยใหม่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวถึงค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกสืบเนื่องจากเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารหรือสื่อต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าโอกาสที่ได้อำนาจค่านิยมจากโลกที่เจริญกว่าเป็นไป ได้ง่ายทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท เหตุนี้เองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากค่านิยมบางอย่างไม่เหมาะสมกับสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น เสื้อผ้าราคาแพง ๆ เสื้อผ้าราคาแพง ท่องเที่ยวต่างประเทศ ซื้อสินค้านำเข้าหรือสั่งจากต่างประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศเกิดความไม่สมดุลกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ ทำให้ชนชั้นที่ด้อยโอกาส

ในสังคมมีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เมื่อกับชนบท ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี โรคนอกรีต เป็นต้น

ดังนั้นการรับเอาแต่ค่านิยมจากต่างประเทศ รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนรู้ การปรับใช้วัฒนธรรมจากต่างประเทศใช้กับสังคมไทยให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ยังคงเอกลักษณ์ไทย

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

หมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ต. ขนงพระ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา เป็นหมู่บ้านลำดับที่ 10 สุดท้ายของตำบลขนงพระ โดยการขอแบ่งแยกหมู่บ้าน เดิมมีครอบครัวประมาณ 50 กว่าครัวเรือน บนพื้นที่ประมาณ 5,000 ไร่ ปัจจุบันมีครัวเรือนตาม ทร. 14 ประมาณ 370 ครัวเรือน และที่อาศัยอยู่จริง 266 ครัวเรือนมีประชากรทั้งเด็กและผู้ใหญ่ประมาณ 1,181 คน โดยมีที่ตั้ง

ทิศเหนือ ติดต่อกับลำตะคอง ถนนธนรัฐ ต. หนองน้ำแดง และตำบลปากช่อง

ทิศใต้ ติดต่อกับหมู่ที่ 7 บ้านประคูปาก ต.ขนงพระ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่ที่ 11 ต. ปากช่อง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับหมู่ที่ 3 บ้านนุกะเจด ต. ขนงพระ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง ประชากรเป็นผู้ที่อพยพมาจากต่างจังหวัดเช่นสุพรรณบุรี อ่างทอง อุบลราชธานี และจากต่างอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา ค้าขาย และรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน สภาพการคมนาคมในปัจจุบันมีความสะดวกมากขึ้นเนื่องจากมีถนนสายเลี่ยงเมืองปากช่องผ่านหมู่บ้าน ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา ยาเสพติด ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่านิยมเปลี่ยนแปลง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรโดยส่วนใหญ่ของหมู่บ้านตะเคียนทอง

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

ในหมู่บ้านตะเคียนทองมี 275 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,181 คน ชาย 603 คน หญิง 578 คน จำนวนประชากรของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน คือ อายุ 18 - 50 ปี ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมของหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้พิการ ,ผู้สูงอายุ60 ปี ขึ้นไปยากจน ,เด็กยากจนมีฐานะยากจน กลุ่มคนเหล่านี้ถือเป็นปัญหาที่สำคัญของหมู่บ้านและที่สำคัญยังขาดการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง สำหรับด้านการประกอบอาชีพเกือบทุกครัวเรือนประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำไร่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์แม้แต่ผู้ไม่มีที่ทำกินก็ต้องเช่าพื้นที่นายทุนเพื่อประกอบอาชีพด้านนี้ โดยรวมแล้ว ถึงแม้ชาวบ้านจะมีที่ดินทำกิน

เป็นของ ตนเองเป็นส่วนใหญ่ แต่ชาวบ้านยังยากจนอยู่เนื่องจากดินเสื่อมคุณภาพ ราคาผลผลิตตกต่ำ และภาระหนี้สินของชาวบ้านมีจำนวนมาก

ตารางที่ 14 จำนวนประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	603 คน	51.06
- หญิง	578 คน	48.94
2. อายุ		
2.1 1 วัน - 3 ปีเต็ม	92 คน	7.79
2.2 3ปี1 วัน - 6ปีเต็ม	98 คน	8.29
2.3 6ปี1วัน - 12ปีเต็ม	115 คน	9.73
2.4 12ปี1วัน - 14ปีเต็ม	46 คน	3.89
2.5 14ปี1วัน - 18ปีเต็ม	53 คน	4.49
2.6 18ปี1วัน - 50ปีเต็ม	595 คน	50.38
2.7 50ปี1วัน - 60ปีเต็ม	100 คน	8.46
2.8 60ปี1วันขึ้นไป	92 คน	7.79
รวม	1,181 คน	100

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนที่ดินทำกินของประชากรหมู่บ้านตะเคียนทอง

จำนวนที่ดิน	ครอบครัว	ร้อยละ
1 งาน - 1 ไร่	30	17.96
1 - 5 ไร่	28	16.76
6 - 10 ไร่	27	16.16
11 - 21 ไร่	40	23.95
21 - 50 ไร่	22	13.17
50 ไร่ขึ้นไป	20	11.97
รวม	167	100

- ด้านการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านตะเคียนทอง จบระดับชั้นประถมศึกษา คือ ป.4 และ ป.6 แต่ก็อ่านออกเขียนได้ ภายในหมู่บ้านมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 2 แห่ง คือโรงเรียนบ้านหนองประดู่บากซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด สปช. และโรงเรียนบุญเจริญวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัด สช. แต่นักเรียนส่วนใหญ่ที่มาเรียนมาจากหมู่ 7 บ้านประดู่บาก และ หมู่ 3 บ้านบุกะเจด หมู่บ้าน มีครู 3 คน จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งหมด 43 คน ส่วนเด็กนักเรียนในหมู่บ้านตะเคียนทองจะไปเรียนที่โรงเรียนในตลาดปากช่องเสียเป็นส่วนใหญ่ ในหมู่บ้านนอกจากจะทำไร่เป็นอาชีพหลักแล้วยังมีการประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่น เช่น เปิดร้านขายของขนาดเล็ก มีโรงฟาร์มเลี้ยงไก่แหลมทองซึ่งเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ซึ่งมีการจ้างงานในหมู่บ้าน และมีการเลี้ยงสัตว์ โคขุน โคนม และหมู เป็นอาชีพหลัก (แบบรายงาน บร 1 บ้านตะเคียนทอง ต.ชนง พระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 2544)

ตารางที่ 16 แสดงรายละเอียดของโรงเรียนและนักเรียนของหมู่บ้านตะเคียนทอง

โรงเรียนและนักเรียนของหมู่บ้าน				
ระดับ	ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน	
			คน	ร้อยละ
อนุบาล ประถมศึกษา	อนุบาล 1	1	4	9.3
	อนุบาล 2	1	9	20.9
	ป.1	1	9	20.9
	ป.2	1	6	13.9
	ป.3	1	5	11.6
	ป.4	1	6	13.9
	ป.5	1	2	4.6
	ป.6	1	8	18.6
รวม			43	100

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

สถานะเศรษฐกิจของหมู่บ้านขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรคือ ทำไร่ ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง สวนฝรั่ง สวนมะม่วง และเลี้ยงสัตว์ การปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลังที่เป็นรายได้อันดับหนึ่งของหมู่บ้าน ส่วนอาชีพการเลี้ยงสัตว์ เช่น โคนม โคขุน ไก่พื้นบ้าน หมู ปลา เป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้ชุมชนยาวนานพอ ๆ กับการทำไร่ อาชีพการรับจ้างในต่างจังหวัดเป็นอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่แต่ก็ทำรายได้เข้าหมู่บ้านได้ดีทีเดียว อาชีพด้านการบริการเช่น ตัด

เย็บเสื้อผ้า ช่างต่อเติมบ้าน มีเพียงไม่กี่ครัวเรือนเท่านั้นแต่อาชีพพวกนี้กลับทำรายได้เป็นกอบเป็นกำส่งผลให้ครอบครัวเหล่านี้มีฐานะที่ดี ในปัจจุบันบ้านตะเคียนทองมีแหล่งน้ำ คือคลองลำตะคองที่ชาวบ้านใช้เป็นแหล่งหาอาหารที่สำคัญของชาวบ้าน และทำนา นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านใช้ในการเพาะปลูกทำสวนผักอีกด้วย

จุดด้อยของลำตะคอง คือ บางปีน้ำจะท่วมผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้านจนได้รับความเสียหาย

ตารางที่ 17 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	58	/	
บ่อน้ำบาดาล	265	/	
สระน้ำ	6	/	
คลอง	1	/	
ห้วย	1		/

สำหรับรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ต.ชนงพระ อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ต่อปี ในแต่ละครอบครัว สรุปรวมทั้งหมดโดยประมาณ ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงรายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อปีของหมู่บ้านตะเคียนทอง

จำนวนเงิน (บาท/ปี)	จำนวนครอบครัว (ครอบครัว)	ร้อยละ (%)
1,000 - 5,000	3	1.13
5,000 - 10,000	10	3.75
10,001 - 20,000	31	11.65
20,001 - 30,000	9	3.38
30,001 - 50,000	93	34.96
50,001 - 100,000	17	6.39
100,000 ขึ้นไป	103	38.72
รวม	266	100

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

บ้านบ้านตะเคียนทองนับถือศาสนาพุทธ ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันคือภาษาไทย วัดบ้านตะเคียนทอง มี 1 แห่ง มีพระครูศิริชราบุญต เป็นเจ้าอาวาส ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตร คือการทำไร่นาแบบผสมผสานโดยการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์กับแนวคิดของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านอื่นๆ เช่น การจักสานจากไม้ไผ่ วัฒนธรรมด้านการอุปโภคบริโภคอาหาร ชาวบ้านชอบรับประทานข้าวสวยกับน้ำพริก และส่วนผสมในการปรุงอาหารที่ขาดไม่ได้ คือปลาร้า

สำหรับวัฒนธรรมด้านงานบุญประเพณีที่สำคัญภายในหมู่บ้านคือ งานสงฆ์ทำปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ทอดผ้าป่า ประเพณีบุญสงกรานต์ งานบุญเข้าพรรษา ออกพรรษา งานทอดกฐิน และงานบุญประเพณีอื่นๆ ตามความเชื่อของชาวพุทธ กล่าวโดยรวมแล้วชาวบ้านได้ดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมที่เคยเป็นมาในอดีตและบางอย่างก็มีการปรับปรุงบ้างเพื่อให้เหมาะกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม

ตารางที่ 19 แสดงการทำบุญหรืองานประเพณีของหมู่บ้านตะเคียนทอง

เดือน	ประเพณี
มกราคม	ตักบาตรต้อนรับปีใหม่
กุมภาพันธ์	-
มีนาคม	บุญวันมาฆบูชา
เมษายน	บุญสงกรานต์
พฤษภาคม	-
มิถุนายน	-
กรกฎาคม	บุญเข้าพรรษา
สิงหาคม	-
กันยายน	บุญสารทไทย
ตุลาคม	บุญออกพรรษา
พฤศจิกายน	บุญกฐิน/ลอยกระทง
ธันวาคม	-

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

จากการได้ลงพื้นที่ของบัณฑิตพบว่ามีลักษณะที่แสดงว่าบ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 จะมีความเข้มแข็งและยั่งยืนได้คือ มีการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพปลูก แต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นเกิดจากความสมัครใจที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นของชาวบ้านเอง และทางราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการประสานงานกับกลุ่มอาชีพเพื่อความเข้าใจอันดีในการที่จะเรียนรู้ร่วมกันของภาครัฐและชาวบ้าน

ในเรื่องรายได้นั้นถึงแม้รายได้ส่วนใหญ่ของชาวบ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่ได้เป็นสมาชิก มาจากผลผลิตทางการเกษตร ปลูกข้าวโพด และเลี้ยงสัตว์ และมีรายได้อีกส่วนหนึ่งเป็นเพียงส่วนน้อยของหมู่บ้านแต่กลับสร้างรายได้เข้าหมู่บ้านนับล้านบาทต่อปี คือการไปทำงานยังต่างประเทศ ช่วยให้ลูกหลานที่อยู่ในหมู่บ้านได้มีโอกาสได้เรียนสูงๆ มีชีวิตที่ดีขึ้น ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่าชุมชนกำลังจะนำไปสู่ ลักษณะชุมชนที่เข้มแข็ง และยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ลักษณะที่ถือว่าชุมชนจะอ่อนแอ คือ ภาระหนี้สินของชาวบ้านบ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ต.ขนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา พบว่าราษฎรในหมู่บ้านเป็นหนี้สถาบันการเงินของรัฐ เช่น ธกส. หนี้กองทุนต่างๆ มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวที่มีอยู่ อันเนื่องมาจากกู้เงินไปลงทุนแล้วโครงการล้มเหลว และปัญหาติดการพนัน โดยเฉพาะการเล่นหวยใต้ดินของราษฎรในหมู่บ้านตะเคียนทอง

หมู่บ้านตะเคียนทองในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีโครงการที่เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านหลายโครงการ อาทิเช่น โครงการถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในหมู่บ้าน โดยการดำเนินงานของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ส่วนความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน ต้องการถนนเข้าหมู่บ้านที่สะดวก การประปาหมู่บ้าน โทรศัพท์สาธารณะที่ชาวบ้านยังไม่มี ด้านการปกครอง บ้านตะเคียนทองมีคณะกรรมการหมู่บ้านพร้อมด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรวม 12 คนดังในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการหมู่บ้าน / สมาชิก อบต.

รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน / สมาชิก อบต.	การศึกษาสูงสุด
1. นายณรงค์ศักดิ์ ธาราพรหม	ม.3
2. นายวิชัย เหมิ	ม.ศ.3
3. นายสุนทร บุญโต	ม.6
4. นายสุนนท์ บำรุงเขต	ป.4
5. นายไพรินทร์ วงษ์คำ	ม.ศ.3

6. นางนัยนา คิชฐ์ภู	ป.4
7. นายมิตร แสนเย็น	ม.ศ.3
8. นายอัมพร วิเศษรัตน์	ป.4
9. นายบุญมี แบ่งจันทิก	ป.4
10. นายพงษ์ เยี่ยมดี	ม.6
11. นายสมจิตร คิชฐ์ภู (สอบต.)	ม.6
12. นายภริมย์ ปิ่นสันเทียะ (สอบต.)	ม.6

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมดังนี้

2.1 ผลประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- 1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่ง

ชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่า โดยส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลที่ต้องการจะเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านการสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน

- 2) เงิน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ตั้งเมื่อวันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2544 ได้รับเงินโอนเมื่อ วันที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2544

2.1 จำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 108 คน กับ 2 กลุ่ม

2.2 เงินออมและเงินทุนจากสมาชิกทั้งหมด 12,053.17 บาท

2.3 เงินกองทุน 1 ล้านบาทปัจจุบันเหลือ 68,522.13 บาท ปล่อยกู้

จำนวน 64 ราย ยอดเงินให้กู้รวม 1,179,000 บาท

2.4 เลขบัญชีธนาคารกองทุนล้านบาท 06-4303-20-080972-3

2.5 เลขบัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4303-20-080971-4

- 3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ปัจจุบันคณะกรรมการหมู่บ้านหนองตะเคียนทองมีจำนวน 15 คน ที่
ปรึกษา 8 คนดังแสดงในตารางในหน้าถัดไป

ตารางที่ 21 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองและที่ปรึกษา

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1.	นายนคร ชันธสม	ประธาน	- อดีตประธานโรงเรียน - กรรมการระดับอำเภอ - ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
2.	นายสวัสดิ์ ศรีม่วง	รองประธาน	- อดีตตัวแทนประกันชีวิต - ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน - ประธานกลุ่มสหกรณ์การเกษตร - ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ 10
3.	นายสมจิตร คิชูฎ์	ประชาสัมพันธ์	- เป็นกรรมการกองทุนฌาปนกิจ สงเคราะห์หมู่บ้านตะเคียนทอง - อดีตเป็นสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลขนงพระ - ปัจจุบันเป็นประธานองค์การ บริหารส่วนตำบลขนงพระ
4.	นางสาวจำเริญ คล้ายสุริยา	เหรียญก	- พิมพ์ดีดได้ - ใช้คอมพิวเตอร์ได้
5.	นายสมบัติ สุขพันธ์	กรรมการ	
6.	นายสุนนท์ บำรุงเขต	กรรมการ	เป็นกรรมการสหกรณ์โคนมปากช่อง
7.	นายอร่าม เงินสูงเนิน	กรรมการ	เป็นเกษตรกรตัวอย่าง
8.	นางสมคิด สุขแพทย์	กรรมการ	- พิมพ์ดีดได้ - ใช้คอมพิวเตอร์ได้
9.	นางสมคิด สร้อยจู	กรรมการ	-
10.	นายวิชัย เหมิ	กรรมการ	- เป็นกรรมการหมู่บ้าน - เป็นกรรมการกองทุนฌาปนกิจ สงเคราะห์หมู่บ้านตะเคียนทอง

11.	นายสุนทร บุญโต	กรรมการ	- เป็นอาสาสมัครผู้นำชุมชนหมู่บ้าน - เป็นกรรมการหมู่บ้าน
12.	นายสวัสดิ์ จุงใจ	กรรมการ	- เป็นกรรมการหมู่บ้าน
13.	นางอุไรวรรณ เสาร์พะเนาวิ	กรรมการ	- เจ้าของค้ายมว - เจ้าหน้าที่ อสม. หมู่บ้าน
14.	นางศิริพร ขาวเนตร	เลขานุการ	- พิมพ์ดีดได้ - ใช้คอมพิวเตอร์ได้
15.	นางสาวดวงดาว ดวงดี	ผู้ช่วยเลขานุการ	- พิมพ์ดีดได้ - ใช้คอมพิวเตอร์ได้
16.	นายบำรุง คำวงษ์	ที่ปรึกษา	- อดีตผู้ใหญ่บ้าน
17.	นายภิรมย์ ปิ่นสันเทียะ	ที่ปรึกษา	- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
18.	นางเขาวมาลัย ปึกษาสวย	ที่ปรึกษา	-
19.	นายณรงค์ศักดิ์ ธาราพรหม	ที่ปรึกษา	- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
20.	นายอิทธิพล กริชาผล	ที่ปรึกษา	- อดีต ผอ. ศูนย์บำรุงพันธุ์สัตว์
21.	นายประจวบ ฝ่อกระโทก	ที่ปรึกษา	- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
22.	นายอำพร แคนดี	ที่ปรึกษา	- อาจารย์ โรงเรียนบ้านซับสวอง
23.	พระสุภาพ ฤทธิกระจำง	ที่ปรึกษา	- อดีตประธานกลุ่มสหกรณ์

เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

ปัจจุบันมีผู้กู้จำนวน 64 ราย ยอดเงิน ให้กู้รวมเป็นเงิน 1,179,000 บาท ดอกเบี้ยจากเงินกู้ หรือเงิน บริจาครวมเป็นเงิน 58,007.13 บาท มีการชำระคืนทั้งหมด 6 ราย รวมเป็น 55,150.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของเงินยอดเงินให้กู้มูลค่ารวมและคิดเป็นร้อยละ 9.4 ของจำนวนผู้กู้ทั้งหมด

ผู้สมัครขอกู้

ปัจจุบันผู้สมัครขอกู้เงินทั้งหมด นำเงิน ไปประกอบอาชีพและกิจกรรมดังนี้
การพัฒนาอาชีพ

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนผู้กู้ไปเพื่อพัฒนาอาชีพ

ลักษณะ	จำนวน (ราย)	วงเงิน (บาท)
การเกษตร	49	849,000
ค้าขาย	11	250,000
การบริการ	3	60,000
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	20,000

การสร้างงาน

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนผู้กู้ไปเพื่อสร้างงาน

ลักษณะ	จำนวน (ราย)	วงเงิน (บาท)
แปรรูปสินค้า	-	-
อุตสาหกรรมการผลิต	-	-

การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนผู้กู้ไปเพื่อการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

ลักษณะ	จำนวน (ราย)	วงเงิน (บาท)
หาปัจจัยการผลิตการเกษตร	-	-
หาวัสดุเพื่อการบริการ	-	-
หาปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรม	-	-
หาปัจจัยอาชีพ	-	-
อื่น ๆ (กู้ฉุกเฉิน)	-	-

2.1.2 ผลการประเมินขบวนการของหน่วยระบบ A

1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน

- จุดเด่น กรรมการกองทุนจะพิจารณาจากประวัติการกู้ยืมกองทุนอื่น ภายในชุมชน ที่ผ่านมามีชำระเงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ฐานะทางการเงินหรือความสามารถในการประกอบอาชีพในปัจจุบันของบุคคลที่ขอกู้ และมีการพิจารณาอนุมัติผู้กู้ทุกคน

- จุดด้อย คณะกรรมการกองทุนไม่มีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้จำนวนมากกว่า 50,000 บาทให้กับผู้กู้รายเดียวได้ เนื่องจากมีระเบียบ

- ข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดกิจการใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

2. การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ

- จุดเด่น แนะนำวิธีการใหม่ ๆ และเคยประสบความสำเร็จมาแล้วในชุมชนอื่น ให้ชาวบ้านได้ปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง

- จุดด้อย อาจทำให้โครงการของผู้กู้แต่ละรายล้มเหลวได้เนื่องจากขาดประสบการณ์ และการเรียนรู้

3. การรับชำระหนี้

- จุดเด่น การรับชำระหนี้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะรับชำระหนี้ ทุกวันที่ 2 ของเดือน โดยมีคณะกรรมการประจำคุ้มต่างเป็นตัวแทนของคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้เก็บเงิน ดอกเบี้ยและเงินต้นมาส่งที่สำนักงานกองทุนก่อนทำการรวบรวมส่งไปฝากที่ธนาคาร

- จุดด้อย คณะกรรมการกองทุนต้องมีความซื่อสัตย์และมีความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะถ้าขาดทั้งสองสิ่งนี้แล้วก็จะทำให้กองทุนหมู่บ้านสามารถล้มสลายลงไปได้เช่นกัน

4. การทำบัญชี

- จุดเด่น ใช้วิธีการง่าย ๆ เหมาะกับสมาชิกกองทุนที่เป็นชาวบ้านธรรมดา

- จุดด้อย อาจเกิดการสับสนได้เมื่อจำนวนเงินมากขึ้น หรือสมาชิกเพิ่มจำนวนขึ้น

5. การช่วยหาตลาด

- จุดเด่น แนะนำส่งเสริมตลาดนอกชุมชนทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อเป็นการขยายตลาด ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

- จุดด้อย ชุมชนผลิตสินค้าได้น้อย ทำให้ต้นทุนต่อชิ้นสูง เมื่อส่งออกนอกชุมชนจะมีราคาที่สูงขึ้น ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดภายนอกได้เท่าที่ควร

2.1.3 การประเมินผลผลิตของหน่วยระดับ A แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ (อธิบายจุดเด่นจุดด้อย)

1. ผลโดยตรงพบว่า

จุดเด่น

- จำนวนผู้ขอกู้ได้รับการอนุมัติทั้งหมด ยอดเงินให้กู้อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพราะเกิน 1 ล้านบาท

- จำนวนผู้กู้ 64 ราย
- ยอดเงินให้กู้ 1,179,000 บาท

จุดด้อย

- จำนวนสมาชิกยังมีน้อยอยู่เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ขอกู้

2. ผลกระทบโดยตรง

- จุดเด่น

- จำนวนผู้กู้ได้ คือครบทุกคนที่ขอกู้

- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทุกเดือน คือ เก็บคนละ 50 บาท/เดือน/สมาชิกหนึ่งคน

- การขยายกิจการของผู้กู้มีบ้างถึงแม้อาจไม่เด่นชัด

- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านเพิ่มทุกเดือน นำมาจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกได้

- จุดด้อย

- จำนวนผู้กู้ได้ครบทุกคน แต่จำนวนเงินที่ได้รับการอนุมัติบางรายไม่ตรงตามจำนวนที่ขอกู้

- การขยายกิจการของผู้กู้มีเพียงส่วนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน

3. ผลกระทบโดยอ้อม

จุดเด่น

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

จุดด้อย

- มีการแข่งขันกันรุนแรงขึ้นในด้านการผลิต ราคา การตลาด
- เมื่อมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม ถูกทำลายเหมือนกับเมืองใหญ่ ๆ ที่กำลังประสบอยู่ขณะนี้

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบดำเนินการของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

จุดเด่น

- ประสบการณ์ในการดำเนินการ โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์อย่างดี เช่น การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงหมู
- รายได้ของครอบครัว โดยปกติจะมีรายได้จากหลายทาง เนื่องจากการประกอบอาชีพหลายอย่าง เช่น การเลี้ยงสัตว์, การเพาะปลูก
- อาชีพหลักของผู้ดูแล โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่มั่นคง เช่น ทำไร่ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง และเลี้ยงสัตว์
- หนี้สินของครอบครัวของผู้ดูแลมีบ้างแต่เป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้
- หนี้สินธนาคารของผู้ดูแลโดยส่วนใหญ่เป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, หนี้สหกรณ์การเกษตรและหนี้ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ และเป็นลูกหนี้ชั้นดีทั้งหมด
- ทรัพย์สินของผู้ดูแลและครอบครัวโดยส่วนใหญ่จะมีทรัพย์สินเป็นที่ดิน
- ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว ผู้ดูแลมีความรู้และประสบการณ์ ในโครงการที่ขอู้เป็นอย่างดี

จุดด้อย

- ประสบการณ์ในการดำเนินการ บางรายยังขาดประสบการณ์ เช่น อาชีพใหม่ ๆ ที่ได้รับการแนะนำจากหน่วยงานของรัฐ หรือบางรายอาจทำตามผู้ที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว
- รายได้ของครอบครัว บางครอบครัวรายได้มาจากการทำไร่ข้าวโพดหรือเลี้ยงวัวนมเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาชีพหลักของผู้ดูแล โดยส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ข้าวโพดและเลี้ยงวัวนม รายได้จึงขึ้นอยู่กับราคาของผลผลิต
- หนี้สินของครอบครัวของผู้ดูแล บางรายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น กู้เพื่อซื้อรถ เป็นต้น

- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ ทรัพย์สินส่วนมากเป็นที่ดิน และที่ดินบางแปลง ราคาต่ำและใช้ประโยชน์ได้น้อย

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว บางครอบครัวหรือผู้กู้บางราย ความสามารถไม่ตรงกับโครงการที่ขอกู้ เพราะไปเลียนแบบ โครงการที่เคยทำสำเร็จมาแล้วจากชุมชนอื่น

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยการนำเข้าของหน่วยระบบ B

จุดเด่น

- จำนวนเงินที่กู้จากกองทุน โดยส่วนใหญ่ได้เงินเพียงพอในการทำโครงการ
- สถานที่และวัตถุดิบ ใช้สถานที่ที่เป็นของตนเองและวัตถุดิบมีอยู่แล้วในท้องถิ่น
- เทคนิคการทำงาน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่กำลังทำงาน ใช้แรงงานในชุมชนและครอบครัว

จุดด้อย

- จำนวนเงินที่ขอกู้ บางรายจำนวนเงินที่กู้ได้ไม่พอกับโครงการที่ขอกู้
- สถานที่และวัตถุดิบ ผู้กู้บางรายเลี้ยงสัตว์อยู่กับที่อยู่อาศัย
- กำลังงาน บางโครงการต้องจ้างแรงงานจากชุมชนอื่น ทำให้ต้องใช้ต้นทุนในการทำงานสูง

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

จุดเด่น

- การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย โดยส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จและมีกำไร

- การหาตลาดที่ดีช่วยให้ขายสินค้าได้มากขึ้น
- การหาวัตถุดิบที่ดีทำให้สินค้าที่ผลิตได้มีคุณภาพดี
- การทำบัญชีที่ดี ทำให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินที่ดี การจัดการทางการเงินมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

- การวิเคราะห์ประเมิน ทำให้ทราบจุดบกพร่องของการดำเนินโครงการ

จุดด้อย

- การทำกิจการผิดวิธี
- การไม่เข้าใจเรื่องการตลาด
- วัตถุดิบคือยคุณภาพ
- ขาดการเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี
- การวิเคราะห์ประเมินผิดพลาดวิชาการ

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ผลโดยตรง

จุดเด่น

- รายได้เป็นเงิน
- ผลผลิตเป็นสิ่งของ

จุดด้อย

- หนี้สิน
- ของเสีย , ผลผลิตด้อยคุณภาพ

ผลกระทบ: โดยอ้อม

จุดเด่น

- ผู้กู้ขยายกิจการ
- ผู้กู้ได้คิดค้นเทคนิคการทำงานด้วยตนเอง
- ผู้กู้มีการผสมเทคนิคที่คิดขึ้นเองกับวิทยาการสมัยใหม่อย่างลงตัว

จุดด้อย

- โครงการล้มเหลว หรือขาดการพัฒนา
- ผู้กู้บางรายใช้วิธีการทำงานแบบดั้งเดิมทำให้ต้นทุนของโครงการสูงไปโดย

อัตโนมัติ

ผลกระทบทางอ้อม

จุดเด่น

- ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
- ผู้กู้มีศักยภาพและความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- การกลับคืนถิ่นของประชาชน
- ป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังเมืองใหญ่ได้ส่วนหนึ่ง

จุดด้อย

- ผู้กู้บางรายขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล
- กิจการของผู้กู้บางรายขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง

3. การประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กูอาชีพของบ้านตะเคียนทอง หมู่ 10 สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพเลี้ยงโคเนื้อ

ปัจจัยการนำเข้าที่ดี ได้แก่

- เงินกูจากกองทุน
- วางแผนการพัฒนาด้านผลผลิต
- ประสบการณ์ในการเลี้ยงโค

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- การเลือกโคที่มีคุณภาพดี เหมาะสมกับราคา
- การรวมกลุ่มกันของผู้เลี้ยงโค
- การจัดตลาดนัดโค

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ

- ได้โคที่มีเนื้อมาก ตามความต้องการของตลาด
- ได้ลูกโคที่สวย เหมาะกับการขยายพันธุ์ต่อไป
- เร่งผลิตให้ทันกับความต้องการ

3.2 อาชีพเลี้ยงโคนม

ปัจจัยการนำเข้าที่ดี ได้แก่

- แม่โคนมพันธุ์ดี ให้นมเยอะ
- เงินกูจากกองทุน
- ประสบการณ์การเลี้ยงโคนม

กระบวนการที่ดี ได้แก่

- พัฒนารูปการเลี้ยงโคนมเพื่อลดต้นทุน
- การรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงโคนม
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พเหมาะสม

- ผลิตน้ำนมที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด
- ผลิตอาหารสำหรับโคนมในหน้าแล้ง เช่น หญ้าหมัก ฟางอัดแห้ง เป็นต้น

3.3 อาชีพการทำนา

ปัจจัยการนำเข้าที่ดีได้แก่

- เงินกู้จากกองทุน
- พันธุ์ข้าวที่ดีมีคุณภาพ
- พื้นดินอุดมสมบูรณ์
- ปุ๋ยชีวภาพ

ขบวนการที่ดีคือ

- การพัฒนาวิธีการทำนาเพื่อลดต้นทุน
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ทำนา

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ

- การผลิตข้าวที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

3.4 อาชีพการทำไร่ข้าวโพด

ปัจจัยการนำเข้าที่ดีได้แก่

- เงินกู้จากกองทุน
- พันธุ์ข้าวโพดที่ดีมีคุณภาพ
- พื้นดินอุดมสมบูรณ์
- ปุ๋ยชีวภาพ

ขบวนการที่ดีคือ

- การพัฒนาวิธีการทำไร่ข้าวโพดเพื่อลดต้นทุน
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ทำไร่ข้าวโพด

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ

- การผลิตข้าวโพดที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด
- ของเหลือที่ได้จากการสีข้าวโพด เช่น ฝู่นข้าวโพด ชังข้าวโพด สามารถนำมาแปร

รูปเป็นอาหารโคนมได้อีก

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง ทั้ง 5 ข้อพบว่า

การเกิดกองทุนพบว่าการมีกองทุนหมู่บ้านอื่นอยู่ก่อนแล้ว เช่น กองทุนกขคจ.

กองทุนสัจจะสะสมทรัพย์ และมีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้านบาท

- การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ราษฎรบ้านตะเคียนทองมีความเข้าใจ

เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยมีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้แก่ราษฎร

- ทศนคติที่มีต่อกองทุน ราษฎรมีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากเชื่อว่า การมีกองทุนหมู่บ้านจะสามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับราษฎรได้
- การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน ราษฎรในหมู่บ้านตะเคียนทองมีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงานและรายได้ ตลอดจนมีสวัสดิภาพที่ดีของราษฎรในหมู่บ้าน
- แนวโน้มความเข้มแข็งและการอยู่รอดของกองทุน มีผู้ให้การสนับสนุนกองทุน ให้เกิดขึ้นทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ตลอดจนสมาชิกของชุมชนให้ความร่วมมือในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน
- ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองมีจำนวนสมาชิกกองทุน 64 ราย และมีจำนวนเงินออมหรือเงินตั้งจะ 12,053.17 บาท และมียอดเงินคงเหลือของกองทุน 1 ล้านบาท 68,522.13 บาท

4.2 ระบบบริหารกองทุนพบว่า

- คณะกรรมการบริหารกองทุน หมู่บ้านตะเคียนทองมี จำนวน 15 คน ได้มาจากการคัดเลือกของสมาชิกกองทุน
- มีระเบียบการบริหารกองทุน มีระเบียบการบริหารกองทุนที่จัดทำโดยคณะกรรมการบริหารกองทุน
- การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร มีการประชุมของคณะกรรมการกองทุนเปิดรับสมาชิกกองทุน จัดทำบัญชีรับ - จ่าย เป็นปัจจุบัน รับเงินฝากและมีการระดมทุนเงินฝาก โดยการเก็บเงินออมจากสมาชิกคนละ 50 บาท ต่อเดือน
- การตัดเงินเงินกู้ กองทุนมีการคัดเลือกผู้กู้เป็นไปอย่างยุติธรรม มีการคิดดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ปี
- การจัดสรรผลประโยชน์ อย่างเป็นธรรมต่อสมาชิกในชุมชนเท่าที่จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

4.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า

- ชุมชนมีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและมีการนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน
- มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมกับวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อที่จะมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น ในสภาวะเศรษฐกิจที่แข่งขันกันรุนแรง

4.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่าในภาพรวมพบว่าสมาชิกกองทุนมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของเงินกองทุน 1 ล้านบาท ว่าเป็นของสมาชิกทุกคนต้องช่วย

กันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ในระดับผู้ดูแลแต่ละรายมีความกระตือรือร้นในการนำเงินไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างรายได้โดยยึดหลักที่จะพึ่งตนเองและทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่าด้านบริบท หรือสภาพโดยทั่วไปแล้วต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอีกมาก เช่น ด้านเศรษฐกิจ, สภาพแวดล้อม, สังคม การดำเนินงานที่ผ่านมามีทุนด้านการเงินเพิ่มขึ้น กลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

- ด้านทรัพยากรทางกายภาพ ประชากรเพิ่มขึ้นการประกอบอาชีพยังยึดการทำนาแบบดั้งเดิม แต่ได้นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาผสมผสานในการเกษตร

- ทุนด้านวัฒนธรรมประเพณี บ้านตะเคียนทองมีวัดตะเคียนทองเป็นศูนย์แห่งจิตใจ

- ทุนทางปัญญา มีโรงเรียนในหมู่บ้าน 2 แห่ง ส่วนใหญ่ประชาชนในหมู่บ้านจะจบการศึกษาระดับประถม ส่วนในเรื่องของภูมิปัญญาชาวบ้านก็จะมีด้านจักสานเป็นส่วนใหญ่

- ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้ดูแล ผู้ดูแลส่วนใหญ่ผู้ทำการเกษตร เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย เพราะเป็นอาชีพที่ชาวบ้านทำมาตั้งแต่เดิมและมั่นคง

4.5 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน ซึ่งจะมีคณะกรรมการระดับอำเภอ คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน เกษตรตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนสมาชิกในหมู่บ้านทุกครอบครัว เป็นผู้มีส่วนร่วม

- กองทุนเดิมในหมู่บ้าน ในหมู่บ้านตะเคียนทองมีกองทุนเดิมคือ กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎร

- กลุ่มองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน มี 3 กลุ่มคือ กลุ่มฌาปนกิจ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุนตามระยะเวลาที่กำหนด

- การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ การนำเงินไปใช้หนี้

- คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาการบริหารจัดการล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย

4.6 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

พบว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนักเป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ อาจไม่เป็นทางการ เช่นกลุ่มทำไร่ข้าวโพด คาดว่าในอนาคตเครือข่ายการเรียนรู้จะชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก เป็นผลมาจากเงินกองทุน 1 ล้านบาททำให้เกิดอาชีพที่หลากหลายในชุมชน การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ในชุมชน อาจยังไม่ชัดเจนนักเป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ อาจไม่เป็นทางการเช่นกลุ่มผู้โคนม กลุ่มนี้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ค่อนข้างชัดเจนกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากชุมชนใกล้เคียงนิยมเลี้ยงโคนม จึงทำให้การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นไปโดยง่ายคาดว่าในอนาคตเครือข่ายการเรียนรู้จะชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก เป็นผลมาจากเงินกองทุน 1 ล้านบาท ทำให้เกิดอาชีพที่หลากหลายในชุมชน

4.7 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.7.1 ความเข้มแข็งของบ้านตะเคียนทองตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนบ้านตะเคียนทอง มีความเข้มแข็งในระดับดีตาราง

ตารางที่ 25 แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านตะเคียนทอง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การชี้วัด
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	ปานกลาง
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	ปานกลาง
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง
4. ในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้	ใช่ จำนวน 2 ครั้งต่อเดือน
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	เพิ่มขึ้น
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ ปองดองกัน	เพิ่มขึ้น
8. ในชุมชนมีการรวมกลุ่มองค์กรประชาชน	เพิ่มขึ้น
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	มาก
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และ ผู้ด้อยโอกาส	เท่าเดิม
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	ใช่
ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่ คิดโดยสมาชิกในชุมชน	ใช่

4.7.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ตามที่ได้สัมภาษณ์ และสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน สรุปได้ดังนี้ สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48) สมาชิกมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62) ในชุมชนยกย่องคนทำความดีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 36) สมาชิกช่วยเหลือกันและกันอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 76) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้อยู่ในเกณฑ์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 44) ครอบครัวมีความอบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้ารักใคร่ปรองดอง อยู่ในเกณฑ์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 60) ชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนอยู่ในเกณฑ์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 62) ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมเสวนาอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 40) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ คนด้อยโอกาสอยู่ในเกณฑ์เท่าเดิม (ร้อยละ 62) ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรมอยู่ในเกณฑ์ใช่ (ร้อยละ 66) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชนอยู่ในเกณฑ์ใช่ (ร้อยละ 78)

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและหัวข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ จะได้นำสาระสำคัญตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 4 มาสรุปอภิปรายผลรวมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อให้เห็นประเด็น ในการทำสารนิพนธ์ โดยแบ่งแยกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปอภิปรายผล

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง สรุปได้ดังนี้

1. สรุปอภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 การจัดตั้งกองทุนเพื่อให้เป็นเงินหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
- 1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารการจัดการกองทุน
- 1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาตนเอง
- 1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม
- 1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. วิธีดำเนินการ

- 2.1 ศึกษาความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน และสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านตะเคียนทอง
- 2.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง
- 2.3 ศึกษา ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) และใช้ในการกำหนดตัวบ่งชี้ข้อมูล และวิเคราะห์ประเมินกองทุนหมู่บ้าน
- 2.4 เก็บข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจาก บร.1 – บร.12
- 2.5 ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดในบทที่ 3 – 4
- 2.6 ลงมือเขียน ตั้งแต่บทที่ 1 – 5 พร้อมบรรณานุกรม และภาคผนวกตามโครงสร้างของสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ของหมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ต.ขนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

3.1.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือ หน่วยบริหาร จัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

3.1.2 ผลการประเมิน ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้าน จากการจัดเวทีและการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าใจและภูมิใจที่รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อเป็นการกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่นในระดับหมู่บ้าน

2) เงินกองทุน 1 ล้านบาท บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 จัดตั้งเมื่อวันที่ 25 เดือน มิถุนายน 2545 มีผู้กู้จำนวน 64 ราย เป็นเงิน 1,179,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2545 คือ 68,522.13 บาท

3) คณะกรรมการกองทุนมีจำนวน 15 คน ชาย 9 คน หญิง 6 คนแต่งตั้งที่ปรึกษาจำนวน 8 คน เพื่อยกยอให้คำแนะนำกับคณะกรรมการกองทุน

3.1.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้กองทุน ซึ่งคณะกรรมการทำหน้าที่คัดเลือก
2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ จัดหาวิทยากรที่เคยประสบผลสำเร็จในการทำธุรกิจ มาให้ความรู้

3) การรับชำระหนี้ ภายในระยะเวลา 1 ปี ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย

4) การทำบัญชีโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

5) การช่วยหาตลาด ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

3.1.4 การประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

1) ผลโดยตรง สมาชิกขอู้เพื่อทำโครงการต่าง ๆ

2) ผลกระทบโดยตรง จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านเพิ่มขึ้น บางรายขยายกิจการ

3) ผลกระทบโดยอ้อม กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง ท้องถิ่นเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ มีการขยายตลาดในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B การดำเนินกิจการผู้กู้แต่ละราย

3.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว ของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินการของผู้ขอู้ บางคนมีประสบการณ์ บางคนเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้

- 2) รายได้ของครอบครัวของผู้กู้ โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักและอาชีพเสริม
- 3) อาชีพหลักของผู้กู้
- 4) หนี้สินนอกระบบมีมากกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด
- 5) หนี้สินธนาคาร ส่วนใหญ่สมาชิกเป็นหนี้สินกับธนาคาร
- 6) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่ดิน
- 7) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัวอาศัยความชำนาญและประสบการณ์

การณ์

3.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายจะประสบผลสำเร็จ
- 2) การหาตลาดที่ดี ทำให้ผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้น
- 3) การหาวัตถุดิบที่ดี ทำให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
- 4) การทำบัญชีทำให้ทราบสถานะทางการเงิน
- 5) การวิเคราะห์การประเมินทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อยของโครงการ

3.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่าแบ่งเป็น 3 ด้าน

- 1) ผลโดยตรง ผู้กู้มีรายได้ และผลิตสิ่งของไว้ใช้เอง
- 2) ผลกระทบโดยตรง บางรายขยายกิจการ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมกับ

วิทยาการสมัยใหม่

- 3) ผลกระทบโดยอ้อม มีการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

อย่างยั่งยืน

4. อภิปรายผลสรุปได้ดังนี้

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง บรรลุผลทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง เกิดขึ้นโดยความร่วมมือทั้งภาครัฐ และชาวบ้านร่วมมือกัน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมกันมากขึ้น

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง มีการจัดระบบการบริหารจัดการอย่างชัดเจน มีคณะกรรมการบริหาร ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และมีการแบ่งหน้าที่กันในการทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการเรียนรู้ โดยการจัดเวทีชาวบ้าน แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคม กองทุนหมู่บ้าน ตะเคียนทอง เริ่มมีการจัดรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และรวมกลุ่มกันเพื่อการผลิต และการจำหน่าย

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน ตะเคียนทอง มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการวิจัยพบว่า สาเหตุที่กองทุนหมู่บ้านตะเคียนทองบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อ เพราะเกิดจากการประสานงานของหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ประชาชนในหมู่บ้าน ถึงแม้ว่าการบรรลุวัตถุประสงค์จะยังเป็นเพียงการเริ่มต้น ของการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการบริหารจัดการเงิน กองทุนคาดว่าในอนาคต ชุมชนจะสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างที่ดีกับชุมชนอีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะประสบผลสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญคือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน
2. ชาวบ้านมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน
3. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกา ด้วยคุณค่าภูมิปัญญาของตนเอง
4. มีคณะกรรมการกองทุนที่ดี
5. มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน
6. มีความสามัคคีเอื้ออาทรกับผู้ด้อยโอกาส
7. มีการประสานความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน
8. การบริหารจัดการเงินกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
9. การลดความซับซ้อนในการบริหารจัดการขอเงินกองทุนต่าง ๆ ภายในชุมชน
10. การพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จะมีประสิทธิภาพได้ ต้องอาศัยส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทางด้านวิชาการและเงินทุน
11. ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างถูกต้อง โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การพึ่งพาตนเอง

5. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

5.1 ปัจจัยด้านบวก

5.1.1 การมีกองทุนอื่นๆ ก่อนที่จะมีกองทุน 1 ล้านบาท ทำให้ชุมชนมีประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการเงินกองทุน

5.1.2 ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจะเป็นบทเรียนที่ดีเพื่อนำมาปรับใช้ การประกอบอาชีพในหมู่บ้าน

5.1.3 การมีทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น มีแหล่งน้ำธรรมชาติ, ที่ดิน และ วัตถุประสงค์ในท้องถิ่นที่จะส่งเสริมปัจจัยการผลิตของชุมชน

5.1.4 ทรัพยากรบุคคลที่ดีมีคุณภาพในชุมชน

5.1.5 ความขยัน ความกตริเริ่มสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.2 ปัจจัยด้านลบ

5.2.1 การเป็นหนี้ของคนในชุมชน

5.2.2 ความเชื่อ การยึดถือวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมไม่ยอมรับวิทยาการสมัยใหม่

5.2.3 การเข้าใจผิดต่อวัตถุประสงค์ของเงินกองทุนหมู่บ้าน

5.2.4 การพนัน เช่น การเล่นหวยใต้ดิน ยาเสพติด

5.2.5 การไม่ชอบรวมกลุ่ม ชอบอิสระ

จากการวิจัยพบว่า สาเหตุที่เกิดผลปัจจัยด้านบวก ด้านลบ เกิดจากวิถีชีวิตของคนในชุมชน ความเชื่อทัศนคติ การศึกษา ทรัพยากรบุคคลทรัพยากรธรรมชาติ ผู้นำชุมชน การเมืองท้องถิ่น ช่องว่างทางสังคม ช่องว่างทางเศรษฐกิจ ภายในชุมชนเอง

6. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านตะเคียนทอง ได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ได้แก่กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพเพาะปลูก กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นองค์กรของการเรียนรู้ ได้มีการรวมกลุ่มกันแบบไม่เป็นทางการ แต่ก็มีประสานงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือต่างอาชีพทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสามัคคีอันเป็นพลังสำคัญในการต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

7. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในทัศนะของประชาชนบ้านตะเคียนทอง

7.1 คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

7.2 คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

7.3 การได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

7.4 กระบวนการสื่อสารความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล

7.5 คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง

7.6 การอยู่ในชุมชนอย่างสันติ

7.7 ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานมีงานทำตามความถนัดของตนเอง

7.8 มีการติดตามตรวจสอบประเมินกองทุน

7.9 ประชาชนในชุมชนมีโอกาสเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่จากภายนอกชุมชน

เช่น Internet

จากการวิจัยพบว่า การเกิดกระบวนการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นเพราะประชาชนได้มีการบริหารจัดการกองทุนทำให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน มีการระดมความคิดการจัดเวทีชาวบ้านทั้งระดับตำบล ให้คนในชุมชนได้มีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

ซึ่งการได้ข้อสรุปเช่นนี้เนื่องจาก การปฏิบัติงานในหมู่บ้านตะเคียนทอง การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบ บร 1 - 12

8. ผลโดยตรงและและผลกระทบต่างๆ ดังนี้

8.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกที่ขอกู้เงินนำไปประกอบอาชีพต่างๆ เช่น ทำไร่ข้าวโพด , เลี้ยงโค ,ค้าขาย ทำให้เงินหมุนเวียนภายในชุมชน ก่อให้เกิดรายได้ทำให้มีเงินทุนส่งคืนกองทุน ทั้งเงินต้นดอกเบี้ยในเวลาที่กำหนด ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

8.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกกู้เงินไปลงทุนสามารถเพิ่มรายได้ให้ตนเอง สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม

8.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เกิดความสามัคคี มีการระดมสมองเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความสงบสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผลจากการวิจัยพบว่า สาเหตุที่เกิดผลกระทบต่างๆ คือ ผลโดยตรง, ผลกระทบโดยตรง , ผลกระทบโดยอ้อม มาจากนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของรัฐบาลภายใต้โครงการเงินกองทุน 1 ล้านบาท และได้ผลตอบรับจากประชาชนอย่างยิ่ง

ซึ่งการได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุนบ้านตะเคียนทองที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ประเมินตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ในระยะเวลา 10 เดือน (บร 1 - 12)

2. ข้อเสนอแนะ

1. เสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนบ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10

ต.ขนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะที่ 1. การถือหุ้นของสมาชิกแต่เดิมกำหนดขั้นต่ำ 1 หุ้นและไม่เกินหนึ่ง ในห้า นั้นควรจะเป็นทุกคนที่เป็นสมาชิกต้องถือหุ้นเท่ากันทุกคน และราคาหุ้นควรเป็นหุ้นละ 50

บาทจากเดิม ราคาหุ้นละ 10 บาท เหตุผลเพราะสมาชิกมีหุ้นเดียวราคา 10 บาท กู้เงินได้ 20,000 บาท เหมือนกันทำให้สมาชิกไม่ให้ความสำคัญของการถือหุ้นการฝากเงินออม ทำให้ปริมาณเงินออมของหมู่บ้านมีปริมาณน้อยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะที่ 2. ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ จากเดิม 1 ปี ควรขยายเวลาออกไปเป็น 3 ปี โดยการผ่อนชำระเป็น 3 งวด พร้อมดอกเบี้ย เหตุผลเพราะ สมาชิกบางรายดำเนินโครงการล้มเหลวไม่สามารถนำเงินส่งคืนในระยะเวลาที่กำหนด 1 ปีได้

ข้อเสนอแนะที่ 3. คราวเรือนหนึ่งมีหลายครอบครัวหัวหน้าครอบครัวสามารถยื่นขอกู้ได้คนเดียวกับครอบครัวหนึ่งมีหลายครัวเรือนสามารถกู้เงินได้หลายคนเพราะมีทะเบียนบ้านหลายใบทำให้เกิดการหลอกล้อทางด้านการจัดสรรเงินกู้ยืม

2. เสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนบ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10 ต.ชนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะที่ 1. คณะกรรมการกองทุนควรติดตามประเมินผลการนำเงินไปลงทุนตามโครงการของสมาชิกว่าผิดวัตถุประสงค์ หรือไม่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการอนุมัติกองทุนในเดือนต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 2. มีการประชุมคณะกรรมการประจำเดือน คณะกรรมการทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมทุกคนเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะของสมาชิก เพื่อนำมาเป็นแนวทางการบริหารงานต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 3. ในการประชุมประจำเดือนควรเป็นลักษณะแบบจัดเวทีชาวบ้าน แทนที่จะปล่อยให้ประธานกองทุนพูดให้สมาชิกฟังเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะที่ 4. ในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการควรเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของคณะกรรมการแทนที่จะปล่อยให้เป็นที่ของสมาชิกที่เป็นหัวหน้าครอบครัวเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ 5. ควรให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการกองทุนได้โดยไม่ต้องรอให้ครบกำหนดระยะเวลาโดยเปลี่ยนแปลงอย่างไร ให้คณะกรรมการร่วมกับสมาชิกเป็นผู้พิจารณา ร่วมกันและมีการตั้งกรรมการเกิน 15 คนได้มีการกำหนดค่าตอบแทนสำหรับคณะกรรมการให้เหมาะสมเพื่อจูงใจให้คนมีความรู้เข้ามาเป็นคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะที่ 6. ในการคัดเลือกบัณฑิตกองทุนประจำหมู่บ้านที่ประจำหมู่บ้านใด ต้องให้สมาชิกกองทุนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก เพื่อจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน

3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านตะเคียนทอง หมู่ที่ 10

ข้อเสนอแนะที่ 1. การนำเงินไปซื้อโคขุนและโคนมเพื่อขายควรมีการปรับปรุงแก้ไข โดยส่วนใหญ่สมาชิกจะซื้อเพียง 1 - 2 ตัวเท่านั้น น่าจะซื้อโดยการรวมกลุ่มกัน เป็นจำนวน 50 - 100 ตัว จึงจะคุ้มทุนเพราะโคขุนให้ผลผลิตช้า คือ อย่างน้อย 1 - 2 ปีจึงจำหน่ายได้กำไร

ข้อเสนอแนะที่ 2. สมาชิกที่กู้เงินไปแล้วไม่ประกอบอาชีพใดๆ เป็นการเสี่ยงอย่างยิ่ง ต่อความเสียหายของกองทุน ถ้าไม่มีโครงการที่ชัดเจน คณะกรรมการบริหารไม่ควรจะพิจารณา

ข้อเสนอแนะที่ 3. ไม่ควรนำเงินทุนทั้งหมดไปลงทุนกับโครงการใดโครงการหนึ่ง ควรกระจายการลงทุนเพื่อเป็นการเรียนรู้ เพราะธุรกิจแต่ละอย่างจะมีความเสี่ยงที่ไม่เหมือนกัน และการลงทุนทุกอย่างจะมีความเสี่ยงในตัวเอง

ข้อเสนอแนะที่ 4. สมาชิกที่กู้เงินไปลงทุนค้าขาย ถ้าเป็นไปได้ควรรวมกลุ่มกันตั้งเป็นร้านค้าสวัสดิการและเปิดรับสมาชิก พอสิ้นปีก็มีการแบ่งกำไรคืนกับสมาชิกตามสัดส่วนหรือรวมตัวกันไปซื้อผลิตภัณฑ์มาบรรจุหีบห่อเองทำให้สามารถช่วยลดต้นทุนได้

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 1. ควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนโดยมีการประเมิน ทุก 6 เดือน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 - 5 ปี เพื่อทราบพัฒนาการที่เกิดขึ้นมีความต่อเนื่องหรือลดลงอย่างไร ถ้าหากพัฒนาการเป็นไปในทางบวกจะเป็นมาตรฐานสำหรับงานวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 2. การติดตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ควรมีการมุ่งเน้นในระดับหมู่บ้านให้สร้างเอกลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ในแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นการง่ายในการรวมกลุ่มของสมาชิก และเป็นการนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในหมู่บ้านเข้าสู่ขบวนการผลิตได้จริงๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในงานวิจัยในแต่ละผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดข้อเปรียบเทียบในงานวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 3. การเรียนรู้ที่จะให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองของชุมชน ถ้าทราบผลการพัฒนาการเรียนรู้ไม่ควรดูจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นของกองทุนเพียงอย่างเดียว ควรดูจากหลายๆ ด้าน ถ้าหากวัดจากด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวจะกลายเป็นการเรียนรู้ที่จะเอาตัวรอดแล้วจะเกิดการแข่งขันกันเองภายในชุมชน

ข้อเสนอแนะที่ 4. ควรมีการจัดทำรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับชุมชนให้มีระบบระเบียบเป็นเอกสารที่สามารถนำมาใช้งานได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาภาพรวมที่ดีขึ้นของท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เช่น รายละเอียด เกี่ยวกับจำนวนประชากร อาชีพรายได้ สภาพความเป็นอยู่ ภาระหนี้สิน ฯลฯ ซึ่งเมื่อทราบรายละเอียดแล้วก็จะทำให้สามารถเข้าใจท้องถิ่นดีขึ้น และสามารถหาแนวทางการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, นนทบุรี*
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการนิพนธ์, กรุงเทพฯ*
- “กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่ากองเงิน”. *มติชนสุดสัปดาห์*, มิถุนายน : 2545,25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. *คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง. สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.*
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. *คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, สำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี.*
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่า ด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.*
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2544. *ระเบียบข้อบังคับ. นครราชสีมา.*
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2544. *แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2544. นครราชสีมา.*
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2544. *แผนพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2544 นครราชสีมา.*
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544
- จิราวัฒน์ จารุพันธุ์. (26 กุมภาพันธ์ 2545). *หมายเหตุประชาชน. เติลนิวส์: 7*
- จิราวัฒน์ จารุพันธุ์. (27 กุมภาพันธ์ 2545). *หมายเหตุประชาชน. เติลนิวส์: 7*
- ดาวประกายพริก. (27 กุมภาพันธ์ 2545). *เกาะทำเนียบ คิดข้างประชาชน. เติลนิวส์: 7*
- นงลักษณ์ เศรษฐพิพิงษ์. 2544. *จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. วารสารการศึกษา นอกโรงเรียน . 4(12) : 32-33*
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี . 2544. *คู่มือนักศึกษา. นครราชสีมา.*
- ศัลยา ประชาชาติ. 2545. *บทความพิเศษ. มติชนสุดสัปดาห์. 22(1140): 16*